

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Årsskrift
79

HASLEV SEMINARIUMS
ELEVFORENING

59. ÅRGANG

REDIGERET AF
E. THANNING

ÅRSSKRIFT 1979

BESTYRELSEN

E. Thanning, Ryesagervej 4, 4690 Haslev.
(03) 69 28 16. Formand.

Kr. Astrup Hoppe, Troelstrupvej 26,
4690 Haslev. (03) 69 15 27. Kasserer.

Lillen Pedersen, Vindingevej 61 C, 2. tv.,
4000 Roskilde. (03) 35 85 51. Sekretær.

Vagn Rask Andresen, Gildringeparken 38,
4690 Haslev. (03) 69 10 77.

Gunnar Lindved, Svanekevej 18, 7430 Ikast.
(07) 15 18 16.

REDAKTIONSUDVALG

E. Thanning, ansvarshavende redaktør.
Bent Schmidt, tegninger og tilrettelæggelse.

Årsskriftet er trykt i Jean Petersen offset, Haslev

Skrift: 10 punkt Times

Repro: Jean Petersen, Haslev

Papir: 90 g offset fra D.F.P.

Omslag: 110 g Kaskade

Omslagstegninger: Peter, 7 år – i anledning af
børneåret.

Bogbinder: B. Sandersen, Næstved

INDHOLDSFORTEGNELSE	side
Aa. Dam Jensen: Tale ved dimissionsfesten	5
H. P. Hebjørn: Uddrag af dimissionstale	7
Johs. Honoré: Velkomsttale aug. 79	9
Johs. Honoré: Undervisningsåret 1978-79	11
K. F. Brondbjerg: Vor tid som præstefolk i Dreslette	16
Henning Nørhøj: En anderledes læreruddannelse	30
E. Thanning: Meddelelser fra bestyrelsen	35
Afsked med H. P. Hebjørn	37
Afsked med Inger Løth	41
Afsked med M. Gylling	43
Afsked med P. Hammer Jacobsen	46
Nyt fra seminariet	49
De studerendes aktiviteter	50
Jubilæer	52
Mindeord	54
Personalia	57
Dimittender 1979	58
Regnskab 1978-79	60

Bemærk!

Vedlagte indbetalingskort, der er forsynet med dit nummer i elevforeningens kartotek, bedes benyttet ved indbetaling for kommende årsskrift. Det letter kassererens arbejde meget, hvis netop dette indbetalingskort benyttes. Skulle det være bortkommet, når betaling skal sendes, er det nødvendigt, at der foruden navn og adresse anføres dim.år og for nogle årgange tillige klassebetegnelse.

Betaling sendes til Haslev Seminariums elevforening, Troelstrupvej 26, 4690 Haslev, giro 6 03 76 23.

Prisen er 20 kr., og årsskriftet bliver sendt i midten af december.

Husk at melde adresseforandring ved flytning og også her anføre årgang og klasse. Hjælp os med at udrydde unøjagtigheder ved at give omgående og præcis besked om eventuelle fejl.

*Seminariets medarbejdere
ønsker alle en
glædelig jul og et godt nytår.*

Ved dimissionsfesten 22. juni 1979

Det er fortalt, at filosofen Schopenhauer engang var så langt inde i sine egne tanker, at han gik i en park og småsnakkede med sig selv. Da standsede opsynsmanden den mærkelige herre og sagde:

»Hvem er De egentlig?«, hvortil Schopenhauer skal have svaret: »Ja, hvis De kunne sige mig det, ville jeg være Dem taknemmelig!«

Hvem er jeg egentlig? Hvad er mit egentlige jeg? Det er identitetsspørgsmålet, der rejses i vor tid. For vore roller ændres jo hurtigt. Hvordan ser f.eks. en folkeskolelærer ud, hvad er hans identitet? Nu sendes I ud fra seminariet med en pædagogisk, didaktisk og fagmæssig indsigt og viden, som bruges i jeres arbejde – men I skal også ud i en skole, hvor megen tid skal bruges til et hav af møder, og hvor I undertiden kan føle jer mere som social-medarbejdere end som egentlige undervisere. Lærerens rolle – den ligger bestemt ikke fast. Danmarks Lærerforening og Moderate Lærere er vel ikke ganske enige om, hvordan lærerens rolle skal spilles i dag.

Eller tag et andet eksempel. Den kristne livsstil – den er ikke ganske éntydig. Der er mange forskellige måder at udforme og udtrykke det kristne evangelium på i dag, og man kan ikke helt på forhånd sige: sådan og sådan er den kristne livsstil.

Identitetskrisen, som vel er blevet et vesterlandsk fænomen, kan gøre os lidt usikre og famlende, måske også bange. Men jeg vil egentlig anbefale

jer at bevare noget af denne usikre og måske famlende indstilling til tilværelsen. Det vil ikke sige, at vi skal gå rundt og være kronisk skeptiske eller tvivlende, men vi skal vogte os for den trang til de sikre 4-kantede svar, som vælter ned over os i dag, både politisk og religiøst. Det gør ikke spor, at I kender til, at hånden ryster lidt.

Niels Bohr blev engang spurgt: »Hvad er det modsatte af sandhed?« Han svarede: »Det modsatte af sandhed er – klarhed«. Et svar med adresse til alle stive dogmatikere, både de politiske, pædagogiske, videnskabelige og religiøse. Og et svar, som burde høres i Grundtvigs fædreland. Menneskelivet er ikke gennemsigtigt, men gådefyldt og underfuldt.

Men så skal der føjes én ting til. For når vi spørger: hvem er jeg egentlig – så har den kristne tro, som dette seminarium er vokset ud fra, dette svar:

du er et menneske, og et menneske er et væsen, som er genstand for Guds søgende kærlighed. – Jeg kan bedst illustrere dette med Dostojevskis berømte trosbekendelse fra sit fangenskab i Rusland. Dostojevski havde som bekendt kun foragt for alle de sikre. Han kunne hverken finde sig til rette blandt de revolutionære, nihilisterne og anarkisterne eller blandt de borgerlige. Han var en troende tvivler eller en tvivlende troende. Men fra sit fængsel skrev han til en ven sin personlige trosbekendelse, hvor han peger på Kristi skikkelse, og siger, at der ikke findes noget mere sandt og fuldkomment end Kristus. Ja, han føjer til, at dersom han blev overbevist om, at sandheden

ikke var hos Kristus, ville han hellere være hos Kristus end hos sandheden.

Dette paradoks, som det jo er, vil jeg gerne holde mig selv og andre fast ved. I dimitteres fra et seminarium med en kristen rod. Det betyder ikke, at her går man med de rigtige svar løse i lommen, men det indebærer, at man har set noget af det samme, som Dostojevski så. At der var én bestemt skikkelse, som ikke var til at komme udenom, når man spurgte: hvem er jeg egentlig? På bestyrelsens vegne ønsker jeg jer til lykke med vel overstået eksamen. Held og lykke i jeres fremtidige virke for det bedste, vi har: vore børn.

Aage Dam-Jensen.

Uddrag af dimissionstale 22. juni 1979

Vort Seminarium er et idé-seminarium – med et klart udgangspunkt, sådan som indvielsesordet i 1905 formulerede det: Giv Gud, hvad Guds er og kejseren, hvad kejserens er. HS er sandelig ikke historieløs! Det har stadig sine rødder i denne historie og dermed i dens åndelige arv. Og så længe det er tilfældet, vil noget eksistentielt, udviklende kunne sive op fra »rodnettet«.

Bagved årenes arbejde – glimtvis synligt og hørligt – har ligget noget af det, som bestyrelsens formand ved dimissionen i fjor udtrykte således: Her er mere end du ser – – det, vi kalder ånd, også Ånden fra Skaberen og kirkens Herre. – –

Vor rektor Honoré sagde ved sin indgang her i 1977: Som lærer i dette land må man have et grundigt kendskab til, hvad kristendom er. Det er væsentligt, at man på seminariet beskæftiger sig med kristen tankegang og livsform og stiller spørgsmål – til sig selv og til hinanden om, hvad man vil. Det er naturligt for mig, at man spørger, hvad evangeliet betyder for os i vores sammenhæng. – – Disse ord tager jeg med i dag – det har været værdifuldt for os dimittender at sejle med – så godt vi kunne det – under dette ledersyn. Seminariet har prøvet – også mens I var her – at væve ind i grobunden for jeres udvikling islæt af denne tro og det håb, som altid har båret denne skoles syn og holdning. – Vor lykønskning i dag er

et varmt håndtryk til farten fremover – i sporet af jeres fortid her. – –

Da I begyndte her i aug. 75, lød disse ord: Trygge tider er sjældent store tider. De store tider er præget af usikkerhed og angst, de er en udfordring.

Nærved hører vi uroens og udfordringens stemmer. Domprovst Ole Jensen sagde fornylig: Nihilismen er blevet demokratiseret, og alle går mod udnyttelsen af alt muligt. – – I meget nære træk mere end fornemmer vi det onde, og det som en personificeret realitet.

– – –

I de sidste måneder har det slået mig, at så mange kompetente udtalelser peger på, at så det ene og så det andet problem – når man ransagende lytter – kan oversættes til: Det er mennesket, der stiller spørgsmål. Mange er direkte hørlige, andre ligger gemt i sære og grove forklædninger. Hvad skjuler sig af spørgsmål i hærværk, terror o.m.m. Dagligt vil I blive konfronteret med, at der »stilles spørgsmål«. Virkeligt liv er et møde mellem spørgsmål og udfordring på den ene side og ansvar og svar på den anden.

Og her er det så, at det nære forhold melder sig med vægt. »Jeg skal prøve at forstå, have tolerance, give opmuntring og kærlighed – « ja, men hvor? til hvad? overfor hvem? – alt i ental. Den konkretiserede henvendelse er afgørende væsentlig. Her kan det virkelige liv med min bestemmelse begynde.

Jeg ønsker for jer, at I hver dag må have/søge et levende og frugtbart udgangspunkt til at møde »spørgsmålene« og få overskud til det, jeg kalder et »tilbudsliv«, der rækkes til hvor, hvad og hvem. Bliv aldrig hængende i det at tage bestik, at analysere, at kritisere, o.s.v. »Navigare necesse est« – også i kuling og hvor der er skær. Martin A. Hansens lærer på Sandø har hver morgen sin stille

»forundringstime«. At hente kræfter ved inspirationskilden er at blive fyldt og ført – derhen, hvor fantasien kan blive frodiggjort, og hvor svar på »spørgsmål« kan blive formet og afleveret.

Jeg ønsker jer daglige og frugtbare forundringstimer, der i jeres brogede verden kan begave jer med frimodighed til at bære både glæde og smerte.

Skrammende nedture undgår I ikke, men hav tro på, at der er vej op. Lyt til ordene i Ole Wivels sang, som vi skal synge om lidt (Der truer os i tiden / en ond, usynlig magt: / vor egen sikre

viden... Mit barn, mit barn, giv agt / alt er igen oprøvet / i dine hænder lagt.) og tag dem med jer. På jert eksamensbevis har vor skole sat sit bomærke – og et bomærke er fra gammel tid et hjemts signatur – det skal være en fremover stadig synlig hilsen fra det hus, I nu går ud fra.

Vor lykønskning og vort farvel er grundet i og bundet til den overbevisning, at jeres fakkelt – varmt lysende eller måske lidt osende – altid kan blive båret af det ståsted, som er skolens rod.

H. P. Hebjørn.

Ved modtagelsen af årgang 1979 Uddrag af tale af Johs. Honoré

Det er en velkendt sandhed, at ethvert menneske ser verden gennem de briller det har på. Det er en ligeså velkendt erfaring, at hver især mener, at det som brillerne nu lader ham eller hende se, at det er den hele, sande og virkelige verden.

Den gamle, meget levende højskoleforstander Knud Hansen fra Askov har for nylig i en tale berørt dette spørgsmål. Han talte i den forbindelse bl.a. om hvordan regnormens verdensopfattelse måtte være. Regnormen har jo intet syn, ingen hørelse, ingen lugtesans. Dens erfaring er begrænset til gennem huden at fornemme lys og mørke og føle omgivelsernes større eller mindre modstand og vejledet af disse fornemmelser har den sin snirklede verdens gang i jordoverfladen. Den ved ikke noget om de grønne planter, den blå himmel, de drivende skyer eller spaden som skærer den over.

Hvis man nu tænker sig at en regnorm kunne tænke og udtrykke sig i ord, så kunne det være at den ville være ligeså bornert som mennesker undertiden kan være, og påstå overfor sine medregnorme, at sådan som den erfarede verden og ikke anderledes er verden, – og de regnorme som havde samme erfaring ville tro den bornerte regnorm.

Et væsens verden bliver større og rigere jo flere

sanser det har at opfatte med. Som eksempel overfor regnormen nævner Knud Hansen fuglene. De har både syn og hørelse, og han leger med tanken om, hvordan en trækfugls verden må have en vid horisont, hvis ellers den bliver opfattet og udtrykt. Tænk bare alt det en trækfugl må se på sin vej fra Norden til Afrika! Hvilken rigdom af erfaringer den har mulighed for, den må have svært ved at blive snæversynet!

Knud Hansen er selvfølgelig ikke den første, der bruger dyreverdenen til at fortælle noget om mennesker. Vi kan tænke på forrige århundreders fabelfortællere med vores hjemlige H. C. Andersen i spidsen. Men Knud Hansen gør det enkle og væsentlige, at han retter vores opmærksomhed på den grænse vores sanser sætter for vores erfaring og dermed for vores bevidsthed eller viden. Det er vigtigt for os at gøre os dette vilkår klart, fordi vi på et uddannelsessted i vores hverdag meget let får den praksis at handle med

vores viden, som var den hele sande og virkelige verden – og så ter vi os jo som den bornerte regnorm.

Det er jo fristende, for tilværelsen bliver gennemlyst, overskuelig og sikker, den kan rationaliseres, styres og beherskes. Det er jo også nok nødvendigt for os at føle, at vi har en nogenlunde sikker platform som ståsted i det ellers umenneskeligt store tids- og rumlige univers vi befinder os i, – vi bliver jo i bedste fald forvirrede eller aggressive, i værre fald sindssyge, hvis vores tryghedsfølelse bliver truet, så derfor er vi tilbøjelige til at glemme, at vores bevidsthed ikke er en jernbetonkonstruktion på sikkert fundament, men en erfaring givet os af vore rige sanser, men begrænset til hvad de kan fortælle os og til hvad vi kan holde sammen på med vores tænkeevne.

Det vilkår må al hæderlig undervisning begynde med og hele tiden fastholde, – en sådan velbegrundet ydmyghed skylder vi os selv og hinanden, – et sådant forbehold skylder vi vores magtudøvelse over den natur vi lever i og af. Ellers opfører vi os som den bornerte regnorm. Og så tilbage til Knud Hansens trækfugl med den store horisont. Brugt som fabeldyr kan denne fugl stå for den bevidsthed, som evner at hæve sig op

fra den lokale, egocentriske, snævertsynede situation og begive sig ud på den risikofyldte færd til åben og perspektivrig oplevelse og forståelse af andres verden og af naturen. Det kræver det modsatte af regnormeindstillingen, nemlig fantasi – ikke for at lave fantasier, men for at leve sig ind til forståelse af den fantastiske virkelighed, som er uden om vores snævre tryghedsverden.

Jeg ved at I vil føle jer bundet på hænder og fødder af studie- og timeplaner. Jeg ved også, at mange af jer er bundet af familie og arbejde, og at det derfor kan føles svært at skaffe sig energi-overskud. Alligevel vil jeg opfordre jer til at bevæge jer fra regnormemåden til fuglehorisonten. Det er ikke store ydre slag, der skal til, heller ikke noget særligt tidskrævende, men en villighed til at give agt på andre og andet end det, vi er vant til, en optræning til at se og lytte videre og på andre måder end den vedtagne opfattelse i de snævre grupper, vi færdes i og føler os trygge ved. Det vil give os en anden verden, fordi det vil give os en rigere bevidsthed.

Konsekvensen af regnormeholdningen er i sidste ende tyranni overfor os selv såvel som overfor andre, mens konsekvensen af fugleholdningen kan blive at vi med mindre angst for hinanden lever sammen i et større perspektiv.

Undervisningsåret 1978/79

Den vigtigste begivenhed for privatseminarierne i den tid, der er forløbet siden august 1979 er beslutningen om at vi 1.1.80 skal under SCL – Statens Centrale Lønanvisning og SCR – Statens Centrale Regnskabssystem. Det er et EDB-regnskabssystem, som en række ministerier med deres underlagte institutioner allerede er tilsluttet, og selv om der selvfølgelig har været begynder-vanskeligheder, så fungerer systemet faktisk nu, og undervisningsministeriet inclusive alt hvad der ligger af institutioner under det, har i det forgangne år haft deres regnskabsfolk på kursus. Vores bogholder Lebek har således været afsted for at lære systemerne.

Hver dag skal vi indsende vore regnskabsbilag efter at have gjort dem EDB-klare efter et finmasket konterings-system. SCR betaler så regningerne, og vi modtager oversigt over vore kontis stand, ligesom SCL hver måned vil sørge for lønberegning og -udbetaling og sende os bilag. Selv får vi en kasse til at betale løbende små-udgifter.

Man understreger i øjeblikket at indførelsen af SCR kun er en ændring i regnskabssystemet, med det formål, at staten får klar oversigt over økonomien til enhver tid. Problemet bliver naturligvis om systemerne reelt udvikler sig til at overtage vores dispositionsret, for så er den sidste rest af økonomisk privatseminariestatus forsvundet – opslugt af statslig centralisme.

En anden vigtig sag for privatseminarierne er Dansk Magisterforenings arbejde med at få ændret styrelsesstrukturerne for seminarierne. Det har snart stået på i 10 år, men i foråret 79 er der udsendt forslag til høring hos medlemmerne med henblik på, at foreningen derefter snarest muligt fremlægger et forhandlingsgrundlag overfor direktoratet og Foreningen af Statsanerkendte Privatseminarier. Et tidligere forslag udraderede i realiteten bestyrelsernes indflydelse til fordel for lærernes, men i det nuværende har bestyrelserne dog fået nogle godkendelsesfunktioner. Et vigtigt forslag er selvfølgelig tankegangen omkring en valgretor-ordning. Lærerrådet beslutter hvem der for et åremål skal være rektor, og bestyrelsens funktion er at godkende. Ved ansættelse af lærere er det tanken, at lærerrådet indstiller og valgretor ansætter efter bestyrelsens godkendelse. En sådan ordning risikerer at give en lukket og sammenspisst lærergruppe. Derfor vil en bredt sammensat bestyrelse fortsat være den bedste besluttende myndighed til sikring af et kvalificeret lærerkorps. En lang række

økonomiske beslutninger vil ifølge forslaget overgå til lærerråd og fællesudvalg. Efter min mening er demokratisering i styrelsen værdifuld, når den fører til større medansvarlighed.

Desværre kan man ikke uden videre sige, at Dansk Magisterforenings forslag til ændring af styrelsesstruktur gør det. Mange juridiske og administrative problemer er ikke overvejet til bunds, så derfor må denne drøftelse nødvendigvis blive af længere varighed, men så forhåbentlig ende med rimelige og minimalt bureaukratiske ordninger.

Det kan i den forbindelse undre, at Foreningen af Statsanerkendte Privatseminarier, som varetager bestyrelsernes interesser, ikke har ladet høre fra sig. Værner den ikke bestyrelsernes indflydelse, vil bestyrelserne meget let kunne komme til at opleve sig selv som sat udenfor indflydelse og ansvar.

Sidste år beskrev jeg de centrale optagelseskriterier, som Haslev Seminarium sammen med tre andre seminarier blev udpeget til at prøve. Med ganske få ændringer er kriterierne nu gældende for optagelse på alle landets seminarier. Centrale optagelseskriterier er naturligvis endnu et led i en centraliseringsproces.

I grunden virker den centrale optagelse noget grotesk på baggrund af, at der i november kom et cirkulære til Kursusloven, der bestemte, at enhver, som er over 18 år og som ikke i forvejen er optaget på et seminarium, har ret til at deltage i læreruddannelsen i op til 3 fag pr. semester og gå op til fagenes eksaminer – alt under forudsætning af, at der er en tom plads på holdene, og det vil der næsten altid være. Teoretisk set vil enhver på denne måde udenom optagelsesreglerne kunne stykke en læreruddannelse sammen i løbet af en kortere årrække og dokumentere den ved hjælp af udskrifter fra eksamensprotokollen – og i det lange løb vil ministeriet naturligvis ikke kunne nægte sådanne folk et normalt eksamensbevis for læreruddannelsen. De studerende er vrede over ordningen, og det med rette, for ministeriet lovede dem, at kursusloven ikke kunne give en fuld læreruddannelse.

I det faglige har året bragt en nyskabelse: samtidsorienteringsrettede liniefag. Igennem en årrække har man på seminarierne haft forsøgsordning med samfunds-fag som liniefag, selvom faget ikke findes i folkeskolen. Det er nu blevet fast bekendtgørelsesmæssigt etableret liniefag under navnet samtidsorientering. Og samtidig har man bestemt at liniefagene historie, kristendoms-kundskab/religion, biologi og geografi kan tilbydes de studerende samtidsorienteringsrettet, det vil sige, at de involverede fag i to semestre, et tema- og et tværfagssemester, indgår i et samarbejde med samtidsorientering omkring nogle

studieemner, som fagene bliver enige om. Lærerrådet har her besluttet at tilbyde årgang 78, at de studerende, som ønsker det, kan få s.o.-retning. Den forsøgsundervisning, som jeg omtalte sidste år, er nu igang. Fra lærerrådet gik forsøgsskitsen til direktorat og seminarieråd. Her blev den beskåret af juridiske grunde, og for at de studerende, som lod sig uddanne efter forsøgsplanen ikke skulle risikere at stå handicappede af deres forsøgsvilje, når de efter uddannelsen når frem til at søge stilling i folkeskolen. Den 7. maj fik seminarieratet at vide, at der var bevilget et 5. hold til forsøgsarbejde til start i august. Stor var glæden og større blev aktiviteten for at få de nødvendige forberedelser i sving. Trods den travle eksamens-tid er det faktisk lykkedes at få startet, endda at få en god start på dette forsøg. Indtil videre er der kun givet grønt lys for 1. del af forsøget, de første 2 år, men så vidt jeg kan opfatte situationen, har forsøgsgruppen mod på at omarbejde forslaget til 2. del, og lærerrådet arbejder med tanker om at tilbyde 1. års-studerende af årgang 80 en tilsvarende forsøgsordning.

De tanker, der ligger til grund for forsøget har deres inspirationskilde her på stedet hos min for-gænger, rektor Brondbjerg. Hans levende engagement i økologiske problemstillinger har fænget interessen i lærerkredsen. Det har været dejligt for mig at dukke ind i denne pædagogiske debat, og derfor vil jeg gerne benytte lejligheden her til at sige tak til rektor Brondbjerg for inspirationen og til lærerkredsen for debatten og forsøgsviljen, som visselig kræver meget mere end lønftalerne giver dækning for – men som også er med til at give en usædvanlig arbejds-glæde. Iøvrigt henviser jeg til artiklen om forsøget andetsteds i årsskriftet.

Forsøget betyder heldigvis ikke noget skel blandt lærere og studerende. Størsteparten er jo beskæf-

tiget med undervisningen efter 1975-bekendtgørelsen, og den er selvfølgelig fortsat rygraden i det daglige arbejde. Det spændende er netop at have de to uddannelsesformer sammen i huset og få dem til at virke gensidigt befrugtende på hinanden.

Den nedskæring, som i foråret 1978 førte til, at fhv. undervisningsminister Ritt Bjerregaard fastsatte Haslev Seminarium som 4-spors-seminarium blev heldigvis kortvarig. I maj 1978 var bestyrelsesformanden, Haslevs borgmester, lærerrådsformanden og jeg i ministeriet for at gøre gældende, at det var en fejl-disposition i forhold til befolkningsudviklingen og uddannelsesbehovet på Midsjælland, og at det var ødelæggende for os ikke at være ligestillet i størrelse og tilbud med Vordingborg og Holbæk seminarier. Og sandelig om ikke vi i begyndelsen af september dette år fik besked på, at man i 1980 og 81 havde tildelt os 5 årgangshold hvert år. Og mon så ikke vi bliver ved den status?

Ved sommerferien gik seminariets inspektør H. P. Hebjørn af (se andetsteds i årsskriftet), og de to inspektører, Frank Johansen og Peter Nørfelt, som i året er blevet oplært af Hebjørn, har fra det nye undervisningsårs begyndelse overtaget arbejdet fuldt ud. Ved udgangen af september gik fru Gylling af efter 27 års tjeneste på seminariets kontor (se andetsteds i årsskriftet). I november 78 blev fru Agnethe Krogsgaard ansat som halvdagssekretær, og den anden halve sekretær, fru Mona Goltermann Hansen begyndte sit arbejde den 1. september, så fru Gylling har haft lejlighed til at sætte de to nye damer ind i arbejdet. Det er jeg meget taknemmelig for, da det jo med så ny en besætning i administrationen og mine kun to års erfaring naturligvis er en kritisk tid vi går i møde. Blandt lærerne har Inger Løth besluttet at lade sig førtidspensionere fra udgangen af juli (se andet-

Agnethe Krogsgaard

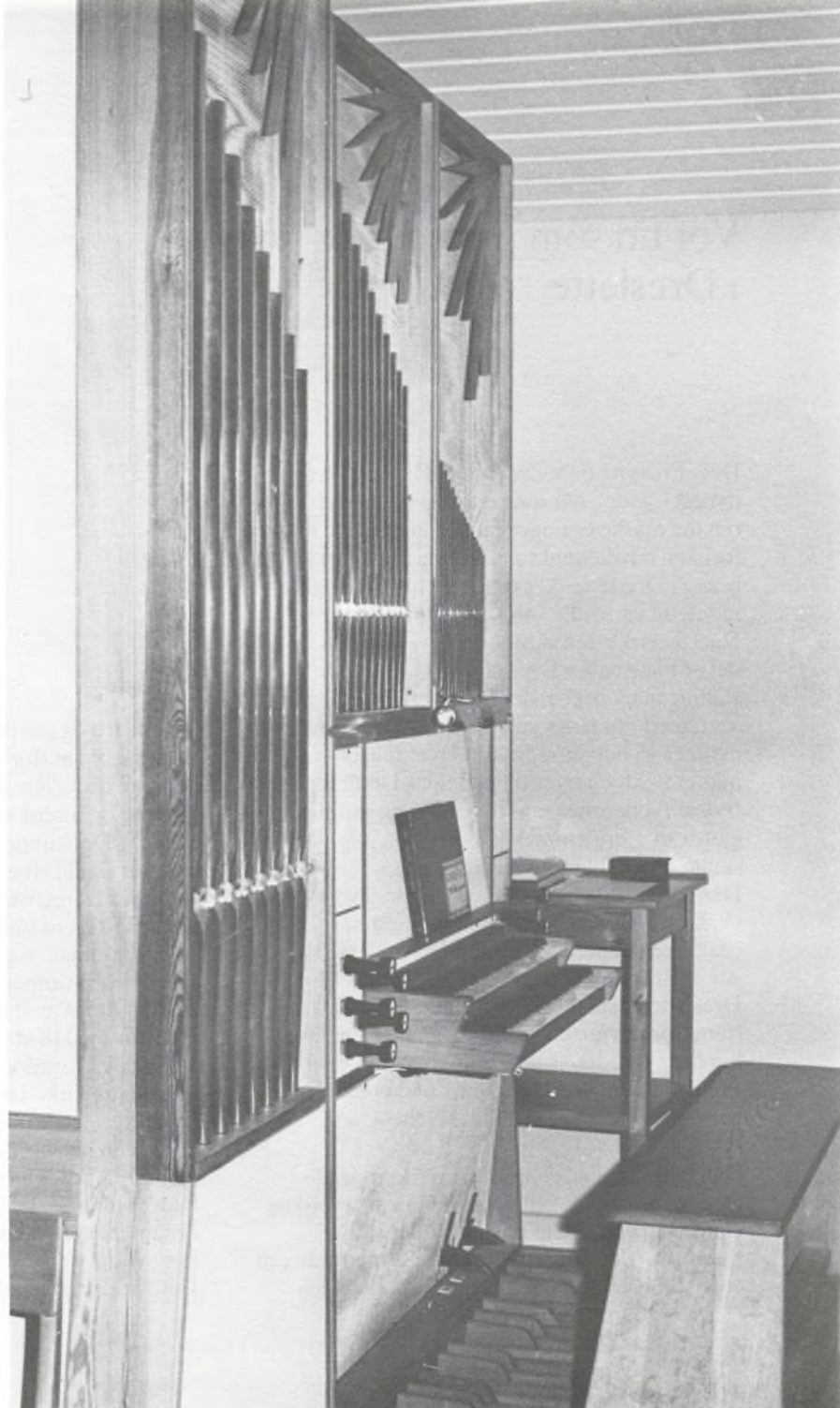
Mona Goltermann Hansen

steds i årsskriftet), og bestyrelsen har i hendes sted ansat Holger Degn til varetagelse af hjemkundskab i indværende år. Holger Degn er tillige lærer ved Holmegårdsskolen. Ellis Borcher Härsteds er blevet fast ansat med undervisning i biologi og pædagogisk speciale B – hun har miljølære som specielt interessefelt. Endelig skal nævnes, at dansklæreren Agnes Witzke er flyttet til Avedøre Statsgymnasium, hvor hun, fordi hun har kinesisk som bifag, tager sig af dansk-undervisningen af en gruppe kinesere, som er på studieophold her i landet i forlængelse af Ritt Bjerregaards Kinabesøg. I Agnes Witzkes sted er Lone Raadam blevet ansat som dansklærer. Fællestimerne i undervisningsåret 78/79 har i efteråret været præget af drøftelsen af U-90. Seminariets lærere ydede en fortræffelig indsats i overvejelsen af de langsigtede pædagogiske tanker, men desværre må vi konstatere, at vores studerendes engagement i stadig højere grad ikke rækker til fællestimerne – arbejde, mand/kone, børn beslaglægger den del af dagen, som ikke er skemalagt. Man kan konstatere, at der ikke er den samling over seminariet som tidligere tider kunne

opvise, men at græde over, at vores elever har engageret sig forpligtende, ville ikke blot være meningsløst, men også seminarieegocentrisk, når vi iøvrigt taler for, at uddannelsen skal have klar forbindelse til det praktiske liv.

I foråret var det temaer omkring børneåret, som prægede fællestimerne, og det var på førnævnte baggrund dejligt at opleve den iver og konstruktivitet som blev lagt for dagen af vore studerende i den børneuge, vi holdt i 3. uge af april. Der var udstillinger af ægyptiske børns billedvæveri og børnetegninger fra mange lande, inklusive vores eget, der var Mester Jakel-teater, æbleskivebaking og stoftryk, og biologerne stillede mus til rådighed som kæledyr. Vi så film om børns vilkår og diskuterede. Og det hele kulminerede i en festaften til fordel for UNICEF. En af II. årgangs klasser stod for arrangementet og havde den glæde, at aftenen indbragte ca. 7.000 kr., som vi kunne sende til FN's børnearbejde. Det var en dejlig oplevelse.

Som det sidste vil jeg nævne, at seminariet takket være en ekstrabevilling på 256.000 kr. har fået nyt orgel. Det gamle har længe været så kraftigt i stykker, at det ikke kunne repareres mere, men måtte bygges om eller erstattes med et nyt. Orgelbygger Poul Gerhardt Andersen har været beskæftiget med sagen i flere år, og i foråret kom han med det tilbud, at vi kunne få det 3 år gamle provisoriske orgel fra Bagsværd kirke for det bevilgede beløb. Vi tog med sagkyndig assistance ind at se på det og slog til. Derfor har vi nu på festsalens balkon et dejligt mekanisk orgel med 10 stemmer fordelt på 2 manualer og pedal. Orglet er placeret, så det kan spille sammen med kor og orkester. Organist Frello fra Ringsted indviede det, da vi efter sommerferien tog mod vores studerende igen. Det gav mange løfter om gode musikoplevelser så seminariet. *Johs. Honoré*

Vor tid som præstefolk i Dreslette

Det er næppe tilfældigt, hvad der prenter sig dybest i sindet, når man oplever noget nyt, selv om det måske er noget ganske andet, end man på forhånd havde tænkt sig. Således ved vort første besøg i Dreslette. Vi skulle tale med menighedsrådet, og jeg skulle »prøveprædike« for dem i Haarby kirke den sidste søndag i maj kl. 8. Men det er bilturen fra Dreslette til Haarby denne skønne majmorgen, der står stærkest i mindet.

Ved hvert hus langs vejen var der luget, revet og pyntet – så net og så fynsk. »Hver lille blomst, hun nikker mildt og siger til mig: tøv.« Dette første indtryk af fynboernes sans for orden og skønhed gjorde et uforglemmeligt indtryk på mig. Det skulle senere blive en daglig glæde.

Den 21. juni 1946 modtog jeg mit kaldsbrev, hvori »Vi Christian den Tiende allernådigst har beskikket Kandidat i Teologien Kristen Flodgaard Brondbjerg til at være Sognepræst for Dreslette Menighed i Vort Land Fyn. Alt saafremt fornævnte ellers efter foregaaende Overhørelse i Lærdom saa dygtig, i Liv og Levned saa skikkelig samt af Alder efter Loven befindes, at ham Prædike-Embedet kan betroes«.

Den omtalte »Overhørelse i Lærdom« skete i Odense bispegård i en dags samtale med biskop Hans Øllgaard. En af de dage, man aldrig glemmer. Med stilfærdige, kloge og centrale ord talte han med mig om hovedpunkterne i den

kristne tro og om det præsteløfte, jeg skulle aflægge om at »forkynde Guds ord rent og purt, forvalte de hellige sakramenter efter Kristi indstiftelse og foregå menigheden med et godt eksempel.« Det kunne nok sætte en lille mand til vægs at skulle aflægge et sådant løfte – oven i købet »med regnskabsdagen for øje«. Biskoppen sluttede dagens samtale med at bede en bøn for min fremtidige præstegerning, en god afslutning på en dag i »vennelag«. En pause ved et festligt middagsbord med fru Øllgaard som gæstfri værtinde var med til at understrege »vennelaget«. Biskoppen foreslog, at ordinationen skulle foregå i Dreslette kirke i overværelse af den menighed, hvis præst jeg skulle være. Dreslette kirke er faktisk en hel lille domkirke med 450 siddepladser. Arkitekturen præget af store dejlige flader i tårn og skib, inventaret hvidt med gyldne ornamenter i nyklassicisme. En særdeles smuk ramme om den festlige ordination den 14. august. Det var en rigtig højtidssdag for min kone og mig –

FADER IKKE GLEK MEN DEN VILJE

Medbrødt
371
Nattver
12822AA
Bord
319

OLIE
KUNST
BILDER
BORD

og nok ikke mindre for vore forældre. Med deres troende sind syntes de nok, at præstegerningen måtte være den skønneste og rigeste, der kunne betros nogen på denne jord. Jeg synes såmænd, jeg endnu kan se glæden i deres blik. Og deres bønner var nok de inderligste, der blev bedt for os den dag.

Søndagen efter den 18. august blev jeg indsat af provst Karl Jensen og begyndte dermed den gerning, som vi på det tidspunkt mente skulle vare livet ud. Sådan blev det ikke. Men vi er den dag i dag taknemmelige for, at vi nogle år i vor ungdom fik lov at opleve præstegerningens rigdom med dens blanding af glæde og smerte. Ingen anden gerning spænder så vidt. Man får lov at dele menneskers festligste højtidsstunder og følger dem ud på yderste revle. Det bliver et liv med mennesker i glæde og sorg.

Dreslette var et ønskeemøde. Det gælder både sognets natur, befolkning og kirkelige klima. En stump af »Danmarks have«, som man har kaldt det skønne Fynsland. Det er næsten ikke til at beskrive den stump. Det er lyse bøge og spirende marker ved forårstide. Det er frugthaver i blomsterpragt, siden bugnende af frugt. Det er grønne bølgende kornmarker, senere gyldne til høst med tunge fold, næret af den gode muld. Det er skovenes og vildvinens strålende farvepragt i grønt, rødt og gyldent i alle nuancer ved efterårstide. Det er levende hegn med blomster og hyben langs veje og agre. Det er landskabets store bølgende former, når sneen har lagt sit rene tæppe over det skønne land og i tilgift gjorde præstens have lige så smuk som fynboernes. Det er Lille Bælt i baggrunden og Als i horisonten. Og så er det præstegården, en af de smukkeste beliggende i landet, lidt højt med en storladen udsigt ud over hele herligheden. Haven var på

18000 kvadratmeter frugtbar jord med frugt i overflod. Da jeg altid har haft mere lyst til at studere end til at grave, og fynboerne udmærket forstod, at det nok også var vigtigere for en præst, bevilgede de venligst penge til en mand en dag om ugen til at holde haven om ikke just i fynsk, så dog i nogenlunde hæderlig stand. Der var 10 værelser i præstegården og 3 ha skov, der skulle levere brænde til vore 10 kakkellovne, som min kone ikke var så begejstret for. En kirkesti førte op til den skønne kirke, som vi kunne skimte bag havens høje træer. For børnene var det et helt lille paradys, hvad jeg prøvede at give et lille udtryk for i et par strofer til deres konfirmation:

»Vi mindes glad Dreslette, hvor præstegård
og lund
om barnets liv og lege kunne hegne.
Så skønt det var at skue ud over bælt og
sund
mod Sønderjyllands minderige egne.
Her løb I rundt og tullede i sommersol og
vind,
det bringer lys og glæde ind i bløde
barnesind.
Vi mindes den plet
– på fynsk – »så pæn og net«,
som bragte lys og glæde ind i bløde
barnesind,
med tak til dig, vort kære Fyn,
for skæmt, for smil på kind.«

Jeg ved ikke, om et landskab præger den befolkning, der bor der. Men der er i hvert fald noget lyst og mildt over mange fynboer. Mon ikke det hænger lidt sammen med det milde klima og yndefulde landskab? Som det står for mig, kunne man godt udtrykke forskellen på fynsk og jysk lynne med et par strofer: »For alle de små blomster, der dog er til i år, og fugle, det er ikke til

at sige.« Min fødestavn er lyngens brune land, min barndoms sol har smilt på mørken hede.« Jeg fornemmer en forskel i strofernes klange, som siger lidt om fynsk og jysk sind – uden at lægge for meget deri. Der er selvfølgelig forskel på fynboer som på andre landsmænd. Men et venligt folkefærd er det.

Et par små lune træk siger måske mere end mange ord. Et par folk kom til Dreslette og skulle besøge et ægtepar, men havde glemt navnet. De gik ind på en gård for at spørge sig for. »I må da vide lidt om dem,« spurgte konen på gården. Ja, det var da sådan nogle flinke og venlige mennesker. »Det hjælper itte en bitte. For det er vi allesammen her i sognet,« svarede fru. Såmænd både et udtryk for en sandhed, men især for fynsk lune. En mand fra en anden landsdel sad i toget ovre på Sydbyn. En enkelt fynbo var hans medpassager i kupeen. Toget holdt længe uden for en station. Manden brokkede sig til konduktøren: »Det er nogle elendige tog, I har herovre. Ikke til at være tjent med.« Da han var færdig med sit brokkeri, pegede fynboen ud af vinduet og sagde: »Har du set den lille følfo' der. Den er såmænd spruget u', mens du har sit og skawt dæ.« Igen et lille udtryk for fynsk lune – og sans for skønhed, den lille følfo'.

Nogle vil så sige, at man aldrig kommer fynboen nærmere end til det venlige ydre. Lidt er der vel om det. Men man skulle nu alligevel snart opdage, at der var sind og mening bagved, som man også kom frem med, hvis det var på sin plads.

Jeg følte mig nu ikke så fremmed som jyd blandt fynboerne. For der var en hel del jyder i sognet. De havde været på Tommerup Højskole, som var en af Indre Missions største skoler og havde mange elever fra Jylland. Efter højskoleopholdet tog nogle af dem plads på Fyn – mange i Dreslette, hvor mange tilsluttede sig Indre

Mission. Nogle af de jyske karle friede til de søde fynske piger, fik deres ja og gården i tilgift. Men disse jyske gårdmænd var også meget venlige. De var blevet påvirket af de fynske piger.

De fleste i sognet ernærede sig ved større eller mindre landbrug, herunder for en del vedkommende to vigtige artikler, nemlig sukkerroer til sukkerfabrikken i Assens og mange slags frugt til torvet i Odense. I et hjørne af sognet ned mod vandet lå fiskerlejet Brunshuse, hvor en del hovedsageligt ernærede sig af fiskeri. Men alt i alt bestillinger, hvor bonden og fiskeren bevidst eller ubevidst var afhængig af Vorherres naturlige gaver som solskin, regn og blæst, markens grøde og havets fisk. Nok bedre betingelser for Gudstro end byens stenbro og samleband, som tilsyneladende kan præsteres af mennesket alene.

Hvor var de gode mod deres unge præstefolk. Vi følte os omgivet ikke blot af fynsk venlighed, men også af menneskelig godhed – ja, efterhånden af venners kærlighed. Godheden glimtede frem på mange måder: gode ord, smil, en steg i slagtetiden, godter til børnene – eller »vil De ikke låne vores bil et par dage?« Alt dette er sandt og ægte, selvom jeg ikke glemmer, hvad Chr. Bartholdy engang udtrykte på sin markante måde, isprængt hans særlige form for humor: »Præsten møder kun det pyntede menneske. Jeg begraver aldrig andet end gode mennesker.«

Det var lidt om sognets natur og befolkning. Og så lidt om dets kirkelige klima, der selvfølgelig har særlig interesse, når man skal være præst på stedet.

Der var mange nuancer i befolkningens religiøse eller skal vi sige kristelige holdning uden at skelne så nøje mellem religiøs og kristelig, hvis indbyrdes forhold teologer har skrevet tykke bøger om.

Vi begynder skal vi sige sådan lidt i overfladen. Det er 30 år siden, da næsten alle troede, der var en Gud til. Sådan også i Dreslette. Et par ateister var egentlig kun undtagelsen, der bekræftede reglen, som godt kunne udtrykkes, som en kone gjorde det: »Der må da vær' en Gu' te. Nu f.ex. pinsemorgen, når solen ta'r te å dans'. Hvordan sku' solen sådan ku' dans', hvis itte der var en Gu' te?« Jo, fynboerne troede, der var en Gud til. Men Vorherre skulle ikke blande sig for meget i deres sager, som det kom frem i en samtale mellem et par fynboer. De kom ind på det med Guds almagt. Hvad Gud kan. »Ja, jeg ve' itte, hva' han kan. Men jeg tror nu itte, der er så meget for Vorherre at gøre her på Fyn, sådan som vi har ordnet vore sager.«

I venlig overfladiskhed tog man det heller ikke så højtideligt, hvad præsten prædikede, hvad der kunne give sig morsomme udslag, som da et par mænd gik fra begravelse. »Det var en køn tal', præsten holdt.«

»Ja, det var det. Men det var løgn altsammen.«

»Ja, det var det. Men det var li' godt en køn tal'.« Eller et andet replikskifte. En mand havde været i kirke og traf en bekendt. »Hva' talte præsten om i dag?« »Å', han sa' noget om synd.« »Hva' sa' han da om den?« »Jeg ve' sāmænd itte. Men han va' da nærmest imo'.« I overfladen kunne man også støde på grov uvidenhed, som da en mand i en debat sagde til mig: »Der står jo i Bibelen, at enhver bliver salig i sin tro.«

Men gik man lidt under overfladen, lå der ret så meget af, hvad jeg vil kalde gammeldags kristendom, som jeg kunne genkende fra mit vestjyske barndomssogn. Man havde respekt for kirken, for Bibelen, som man regnede for at være Guds ord, selvom man måske aldrig læste i den. De fleste kom i kirke i hvert fald en gang imellem. Det

hørte ganske enkelt til det at være et kristent menneske. Den slags folk snakkede ikke meget om kristendom. Men det kunne glimte frem lejlighedsvis, som f.ex. da en mand sagde til mig: »Jeg lærte hos præsten, at vi skulle passe vort arbejde ordentligt og dagligt be' vort Fadervor. Det har jeg rettet mig efter.« Eller som da et par mennesker stod ved deres gamle mors dødsleje. »Jeg synes, vi skal be' et Fadervor over vor gamle mor,« sagde manden og foldede sine hænder. Kaj Munk har beskrevet denne blufærdige form for kristendom med disse ord: »Der er Almuefolk, der har en Blufærdighed for at »vise sig«, måske også en Sky for at falde Vorherre til Byrde. De sender ham en Tanke af og til og lever ellers under hans Varetægt.«

Vækkelsens folk har nok ofte talt for negativt om denne »gammeldags kristendom«. Den rummede ofte mere ægte kristentro, end de mente. De syntes, den var for passiv. Det var i hvert fald ikke, hvad jeg hidtil har omtalt, der faldt i øjnene og gav Dreslette ry for at være et meget levende sogn kirkeligt. Men det var de mange kirkelige aktiviteter, der prægede sognet. Og det var vækkelsens folk, der var den drivende kraft i de fleste af disse aktiviteter.

Fyn har ord for at være overvejende grundtvigsk og har da også som regel haft grundtvigske biskopper. Også i Dreslette var der en del aktivitet fra grundtvigsk hold. »De danske Ungdomsforeninger« havde på den tid en aktiv afdeling i sognet. Der arrangeredes en del aktiviteter i forsamlingshuset, gymnastik, dansefester, men også en række møder med kulturelle, herunder også kristelige emner. På samme linie lå en række højskoleaftener med foredrag og megen sang og musik. Et par aftengudstjenester årligt med grundtvigske prædikanter bør også nævnes.

Men selvom der blev gjort et prisværdigt arbejde fra grundtvigsk side, var sognets kirkelige arbejde dog overvejende præget af Indre Mission med dertil knyttede arbejdsgrøene. Centrum i arbejdet var missionshuset, der lå midt i sognet. Der blev holdt regelmæssige »missionsmøder«. KFUM og K med deres ca. 100 medlemmer havde en del arrangementer dér ligesom de grønne spejdere. Der var 5 »samtalekredse«, der samledes i hjemmene, men et par gange om året til fællesmøder i missionshuset. Der blev holdt søndagsskole 4 steder i sognet. Der var 3-4 kredse, der arbejdede med Ydre Mission. En relativ ny, men meget værdsat aktivitet i disse år var de såkaldte »mands- og husmoderlejre«, hvor en flok mænd eller kvinder samledes et par dage på en eller anden gård med gode pladsforhold om et program med bibeltimer og foredrag om aktuelle emner og med god tid til samtaler ind imellem. I det hele taget var der i sognet en mere omfattende og levende aktivitet fra Indre Missions linie end ellers på Fyn.

Alle de nævnte aktiviteter blev båret af en stor stab af dygtige lægfolk. Et stort plus var det, at alle sognets lærere var kirkeligt aktive. Der var to skoler i sognet med hver en førstelærer og en lærerinde. Viggo Land var den drivende kraft i de grundtvigske aktiviteter, Johs. Skovenborg og frk. Brønserud i spejderarbejdet og frk. Sellebjerg i en slags »arbejdernes bibelkreds«. Mine præstekompleger sagde ofte til mig: »Du kan sagtens med sådanne lærere.« Samarbejdet med dem er da også noget, jeg tænker tilbage på med stor taknemmelighed.

Men uden at forklejne andres indsats må man dog sige, at den, der bidrog mest til at præge det kirkelige klima i sognet, var min forgænger i embedet, pastor Sigurd Madsen, der sammen

med sin hustru i 28 år havde øvet en særdeles flittig og dygtig præstegerning. De var begge markante personligheder og ydmyge mennesker. Pastor Madsen var en dygtig teolog med et meget grundigt kendskab til Bibelen. Hans prædikener var altid grundigt forberedt og bibelsk velfunderede. Det var en glæde for mig, når han som pensionist af og til gæstede sit gamle sogn som prædikant, og mange mødte op både unge og ældre for at høre deres gamle afholdte præst. Men ikke blot en glæde, men også en stor berigelse for mig at høre og tale med denne kloge og erfarne præst med det årelange kendskab til sognets beboere.

Pastor Madsen havde i øvrigt forsket lidt i sognets kirkelige historie for at spore årsagerne til, at Dreslette undtagelsesvis på Fyn var så stærkt præget af Indre Mission. Han fandt frem til, at »Brødremenigheden«, også kaldt Herrnhuthismen efter bevægelsens centrum Herrnhut i Tyskland, havde haft sit centrum i Dreslette og muligvis havde haft langtidsvirkninger op til Indre Mission. Hvordan det nu har sig, skete der i hvert fald en betydelig vækkelse i sognet omkring 1910 gennem Indre Mission med tydelige spor i de følgende årtier.

Hvad jeg har fortalt om sognet, danner ligesom forudsætningerne eller baggrunden for vor præstegerning, som jeg nu gerne vil prøve at skildre i en række glimt, som jeg håber tilsammen vil vise, at det er en spændende gerning med flere facetter end de fleste andre bestillinger. Men skulle man sætte en overskrift og ligesom antyde det vigtigste og centrale, måtte man sige: At være præst er at være sendt med et godt budskab, med evangeliet, der betyder glad budskab. Det er et budskab, der har ærinde til mennesker i alle livets faser fra barndom til alder-

dom, i sorg og glæde, i hverdag og fest, ja, i »hele den brogede verden«. Det er derfor, præstens gerning får så mange facetter.

Der er noget latterligt ved det at være præst, siger pastor Bartholdy i en lille bog med præstehistorier. Det ligger i selve præstetjenestens væsen, nemlig i det misforhold, der er mellem præsten og den Gud, der har sendt ham. Når Fyr-tårnet og Bivognen i sin tid virkede så komiske i deres films, var det misforholdet mellem den lange bedrøvelige og den lille runde og muntre, der virkede komisk. Men misforholdet mellem en lille præstemand og universets vældige Skaber og Herre er langt grellere. Den komik må præsten bære.

Det er vel, hvad der sker i kirkebygningen, der falder mest i øjnene i præstens gerning. Hele sognet er hans arbejdsmark, men kirken hans særlige arbejdsplads, som skolen er lærerens. Der er som bekendt en døbefont, et alterbord og en prædikestol.

Vi begynder med prædikestolen, ikke fordi den er det vigtigste, men fordi det er den, der lægges mest mærke til, og som volder præsten flest bryderier og mest arbejde. Her skal præsten stå med en prædiken hver helligdag. Og det er svært, selvom det også er en glæde at stå der med et glad budskab.

Under forberedelsen er man optaget af to ting, nemlig teksten og tilhørerne. Der er præster, der kun vil tænke på teksten. Den alene skal bestemme prædikenen. Og det er da rigtigt, at det er den, der bestemmer budskabet. Men det kan forkyndes i mange formuleringer. Opgaven må være at få det formuleret, så det forstås af tilhørerne og får ærinde til dem. En teologisk forelæsning er ingen prædiken. For den forstås ikke af menigheden. Er der mange i kirke, hvad der altid

var i Dreslette, bliver det en broget tilhørerskare i alle aldre fra børn til gamle, med forskellig begavelse fra det høje til det beskedne, nogle med grundigt kendskab til Bibelen, dens ord og billeder, andre med minimalt kendskab dertil. Jeg har ingen recept på, hvordan det skal gøres. Men man må bakke med sine formuleringer. Mange udkast går i papirkurven. Og så bliver resultatet vel altid sådan, at nogle synes, det lå for højt, andre for lavt. Når gudstjenesten skulle udsendes i radioen, blev tilhørerproblemet forøget. Man vidste, skaren var endnu mere broget. Første gang var en trist oplevelse. Da var det endnu sådan, at provinspræster skulle holde deres prædiken i Christiansborg Slotskirke, hvorfra udsendelserne skete. Trist at prædike ud i det store, næsten tomme rum. Der var ikke mange københavnere, der søndag eftermiddag gik hen for at høre en ukendt landsbypræst. Men allerede inden næste gang var der kommet en ny ordening, så radioens folk kom ud til præstens egen kirke og menighed. Så kunne man prædike for sin egen menighed, som man plejede uden at tænke så meget på de ukendte lyttere.

Men selvom man måtte have tilhørerne i tanke, var man selvfølgelig mest optaget af teksten og dens budskab. Sendt med et godt budskab, sagde jeg. Det er udtrykt mange gange og på mange måder i Bibelen. Jeg må begrænse mig til et ord fra en tale af Jesus, som den er gengivet i Johannesevangeliet. Man har kaldt ordet »den lille Bibel«, fordi det ligesom sammenfatter hele evangeliet: »Således elskede Gud verden, at han gav sin Søn den enbårne, for at enhver, der tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.« Den græske tekst siger mere om, hvad det er for en kærlighed, end det danske ord »elskede«. Det græske sprog har flere ord for kærlighed. Der er ord, som betyder at elske det skønne og gode, det,

som er kærlighed værd. Men det ord, som her er oversat ved »elskede«, betyder en kærlighed, som slet ikke vurderer, slet ikke foretrækker den ene for den anden, men elsker alle uden undtagelse, alle os egoistiske mennesker, som slet ikke er Guds kærlighed værd. Det kan så i øvrigt være et eksempel på, at det ikke er spildt, når teologer bruger megen tid ved universitetet til at lære at læse grundteksten. Den rummer ikke sjældent mere, end en oversættelse kan få med. At der står verden svarer godt til den omtalte betydning af det græske ord for elskede. Verden er alle. Ingen kan sætte sig uden for verden, altså heller ikke uden for Guds kærlighed.

Det er svært at få denne kærlighed forkyndt i al dens ubegribelige storhed. Mon ikke det er præstens største angst, at han skulle komme til at tale om denne kærlighed som en selvfølge, blot en paragraf i dogmatikken. Da den kendte grundtvigske højskolemand Christen Kold blev åndelig vakt, løb han rundt til familie og venner: »Har I hørt det? Gud elsker os mennesker.« De troede, han var ved at gå fra forstanden. Det havde de da altid vidst. Det var da ikke noget at gøre sådan et væsen ud af. Men der var sket det, at det, der for vennerne kun var en paragraf i dogmatikken, for Christen Kold var blevet en forunderlig virkelighed.

Det er svært at få evangeliets glæde til at klinge fuldtonende med vore fattige ord. Præsten har brug for at bede: »Gud, gør vore kolde og døde ord til dine!«

Men så er der også en anden tone i Jesu forkyndelse. Der klinger en udfordring i den kærlighedens etik, som han forkyndte både i ord og gerning, kortest udtrykt i det kendte ord: »Du skal elske din næste som dig selv.« Og her er brugt det samme græske ord, som vi så brugt i »den lille

Bibel« om Guds kærlighed. Udfordringen går på alle, der trænger til vor hjælp, også vore fjender. »Men jeg siger jer: Elsk jeres fjender!« Og Jesus konkretiserer udfordringen til et stykke mad til den sultne, et glas vand til den tørstige, en jakke til den nøgne, gæstfrihed mod den fremmede, et besøg hos den syge. For 30 år siden tænkte vi næsten kun på den nære næste. Nu er den sultende fjerne næste rykket os nær ind på livet. Vi ser ham i fjernsynet. »Og det, vi giver om mandagen, er i Bangla-Desh om onsdagen. Den længste vej er hen på posthuset.« Men hvad enten udfordringen gælder vor nære eller vor fjerne næste, afslører den os. Vi kommer til kort, hvad der dog ikke fritager os for at kile på med at adlyde den på ny og på ny.

At være præst er at stå på en prædikestol med et glædesbud, som man altid føler sine ord for fattige til at rumme, og med en udfordring, som man ikke magter, men ikke kan gøre sig fri af.

Jeg læste næste søndags tekst om mandagen, så man havde den i minde hele ugen. Jeg skrev min prædiken om fredagen for at have en dag at løbe på, hvis for mange udkast skulle i papirkurven. Det var ikke altid rart at spadsere op ad kirkestien søndag kl. 10. Man syntes, det var for ringe, hvad man havde at bringe. Ja, ikke selve budskabet, men ordene, man havde at udmønte det med. Og så blev hver søndag alligevel en fest, når en trofast og talrig menighed stemte i med festlig salmesang, akkompagneret af lærer Skovenborgs dygtige orgelmusik og ledet af lærer Lands musikalske stemme, begge levende med i gudstjenesten, en stor inspiration for præsten. Et par ældre damer med fynsk sans for skønhed bidrog til festligheden med smukke blomster på alteret hver søndag.

At være præst er også at stå ved en døbefont.

Ingen steder lyder evangeliet klarere end der. Jesu ord til børnene: »Thi Guds rige hører sådanne til.« Her får præsten lov til at være med så at sige ved begyndelsen. Og der bliver altid godt begyndt. For det er Gud selv, der døber og begynder. »Hvori du gør os til dine børn,« som det hedder i ritualen. Her er hverken krav eller betingelser. Men Gud giver det lille barn en plads i sit rige ganske gratis. Eller sagt med Kaj Munks smukke ord om, hvordan det nyrer i mors sind:

»Jeg bringer dig, min Frelsermand
mit hjertes lov og ære,
at på dit ord, jeg kan
mit barn i kirke bære.
De små Guds rige hører til
og dem i favn du tage vil
og aldrig siden slippe.«

Og at være præst er at stå ved et alterbord. Hver gudstjeneste i Dreslette sluttede med altergang, hvor menighedens fællesskab manifesteres allerstærkest. Her spørges ikke om retninger og meninger. Som ved døbefonten lyder evangeliet her uden bitoner. Præsten kan ikke forkludre det. For intet afhænger af ham. Jeg ved ikke, hvordan det med brødet og vinen skal forklares, selvom jeg kender alle de teologiske tydinge. Men efter Jesu ord er nadverens gave synders forladelse.

I forbindelse med dåb og nadver vil jeg gerne nævne to særlige festdage i kirkeåret, nemlig konfirmationssøndag og den påfølgende, da praktisk talt alle konfirmander og deres forældre gik til alters.

Man må konfirmere på to måder. Man kan tilspørge konfirmanderne og lade hver enkelt bekræfte den tro, som deres gudmoder sagde ja til på deres vegne, da de blev døbt, eller man kan »nøjes med« under håndspålgelse at tilsige dem

Guds velsignelse. Jeg brugte den første form den gang. I dag ville jeg nok bruge den sidste. Men hvor var det en festlig dag og en glæde at være sammen med de unge på denne mærkedag.

Og så står man en dag foran alteret med et brudepar på den anden side altersranken. For det var næsten en selvfølge i sognet, at man skulle vies i kirken. En enkelt gang havde sognefogden viet et par. »Men det er noget grimt noget. Jeg gør det aldrig mere,« sagde han. Det tog kun et par minutter. »Ja, men er vi nu gift?« spurgte den unge brud. »Ja, det er I da.« Så gav hun sig til at græde. Hun ville op i kirken, hvor de så fik kirkens velsignelse. Det var festligt at få lov til at vie et ungt par. Kirken smukt pyntet. Og jeg måtte sande Kaj Munks ord: »Unge piger er næsten altid søde. Men sødest er de som brud.« En enkelt gang blev det dog lidt dramatisk. Da jeg var nogenlunde midt i brudetalen, hviskede bruden: »Han bliver dårlig.« Jeg nåede lige at gribe den lange unge mand i brystet, inden han faldt over til mig. Vi lagde ham ned og plaskede lidt vand i hovedet på ham. Jeg spurgte, om jeg skulle vie dem straks eller fuldføre brudetalen, mens de fik et par stole at sidde på. Det valgte de. Men jeg tvivler på, at de fik meget ud af talen. Jeg har nu omtalt tre festlige mærkedage, hvor præsten får lov at medvirke, ved dåb, konfirmation og bryllup.

Men en dag er stemningen en helt anden i kirken. Der står en bære i koret, pyntet med et væld af blomster. På gulvet mange kranser og buketter. Nærmest baren sidder nogle sørgende. Nogle græder. Der er næsten altid mange i kirkebænkene. For man kender hinanden på landet og deltager i hinandens sorger og glæder. Der er en talende stilhed – der taler om ærbødighed for

døden og om vemoden ved det sidste farvel. Organisten spiller et præludium i moll. Man træder hen til bårn og læser nogle ord fra »Det nye Testamente« efter ritualen om livet og døden – også i moll. Hvad skal man så sige? Forkynde evangeliet. Intet om den døde, vil nogle præster sige. Jeg har aldrig kunnet forlige mig med det. Som om det var ligegyldigt, hvem man var samlet om. Det er det jo ikke. Der burde siges lidt om ham eller hende. Her kunne jeg godt sige som Bartholdy: Jeg har kun begravet gode mennesker. Det var selvfølgelig kun godt, hvad de efterladte fortalte mig. Men der er heller ikke et menneske, der ikke kan siges noget godt om. Men så stod man der med opstandelsens glade budskab. Ingen har vel forkyndt det stærkere og mere enfoldigt end Martin A. Hansen: »Når verdens dage er omme, da gjalder ærkeenglens horn i øst. Derfor var alle de døde lagt med hovedet i vest. Når hornet gjalder, da vågner de, af stille jord bliver de mennesker igen. Liggende sådan skal de med åbne øjne se Herren komme over morgenrødens skyer for at dømmes levende og døde.« Jeg ved ikke, hvad opstandelse er. Det vidste Martin A. Hansen heller ikke. Men det kan ikke udtrykkes bedre end med hans enkle og skønne ord. Lidt efter stod man så ude på Dreslette kirkegård ved en åben grav mellem de mange smukt puslede grave rundt omkring. Tre skovle jord og de gamle ord: »Af jord er du kommet, til jord skal du blive, men af jord skal du igen opstå.« Jo, som præst fik man lov at følge mennesker ud på yderste revle.

Så meget eller lidt om præstens gerning på hans særlige arbejdsplads kirkehuset. Men han har mange andre opgaver. Og her melder konfirmandstuen sig som det første. Der kan ikke lægges for meget arbejde i den opgave. Her var

forudsætningerne ideelle i Dreslette. Børnene havde fået en udmærket kristendomsundervisning i skolen, hvor alle lærerne behandlede faget dygtigt og med levende interesse. Hjemmene havde stort set en positiv holdning – respekt for kirken og dens handlinger. Holdene var passende store. Der var 35–40 konfirmander, som jeg delte i to hold. Hvert hold havde 4 timer om ugen. Et hold kl. 8–10 og et andet kl. 10–12 tirsdag og torsdag. Hvordan jeg kom fra undervisningen, ved jeg ikke. Men med de omtalte forudsætninger var det i hvert fald min skyld, hvis det ikke lykkedes. Jeg drøftede stoffet med lærerne, så vi ikke »overlappede« hinanden for meget med det samme stof. Jeg fik lov at høre på nogle timer hos lærerne for at lære noget af dem. Jeg havde ikke undervist børn siden på »Pastoralseminariet« for mange år siden. Hvordan det gik eller ikke gik, var jeg i hvert fald meget glad for de 8 timer om ugen sammen med de store piger og drenge. De har deres særlige charme i »tøse- og lømmelalderen«. De var nemme at have med at gøre. Jeg krævede ikke kirkegang, men sagde, at jeg ville være glad for at se dem i kirken. Og de var flinke til at komme. Jeg brugte gerne nogle minutter af den første time på hvert hold om tirsdagen til at snakke lidt med dem om søndagens prædiken og nogle minutter af sidste time på hvert hold om torsdagen til at læse næste søndags tekst og et par ord om den. På den måde fulgte de kirkeårets gang, hvor meget eller lidt de gik i kirke. Jeg gav dem ikke meget for hjemme, men dog nogle centrale ord fra »Det nye Testamente« og nogle centrale vers fra salmebogen. Der fandtes desværre ingen ideelle undervisningsmidler. Her er præsterne bedre stillet i dag. Jeg måtte nøjes med den sorte tavle og skiftede så i øvrigt med samtale og fortælling. Et par gange bød min kone hvert hold ind i vore stuer til

chokolade eller en sodavand med lidt kage til. Det var hyggeligt.

På konfirmationsdagen og ugen derefter besøgte min kone og jeg alle konfirmanders hjem. Vi havde ikke bil. Men fynboernes hjælpsomhed kom os til gode, så vi kørte rundt i lånte biler, som blev os tilbudt.

En vigtig opgave for præsten er sjælesorg. Omsorg for mennesket. Vi har ingen officiel skriftestol som i den katolske kirke. Men vi har skriftemål i den forstand, at enhver kan bede om en samtale med sin præst, der så har tavshedspligt. Det benyttes mere, end man tror. Jeg må selvfølgelig ikke røbe noget fra disse mange samtaler – »tiende samtaler«, som en har kaldt dem, fordi det ofte er vigtigere at lytte end at tale. Men et par antydninger, som intet røber om hvem. En mand sad på mit kontor. Han havde det svært. Vi talte længe sammen. Men jeg kunne ikke hjælpe ham. Han gik bedrøvet bort med ordene: »Jeg tænkte jo, om præsten havde et ord, der kunne hjælpe mig.« Og jeg sad bedrøvet tilbage. Men det skete også, at man var »heldig«. Jeg besøgte en syg. »Hvordan har De det?« »Jeg skal dø. Men har De ikke et ord til mig fra »Det nye Testamente?« Jeg nævnede et ord. »Vil De ikke godt sige det en gang mere.« Og en gang mere og en gang mere – jeg husker ikke hvor tit. Men jeg havde været »heldig« og truffet et ord, der kunne trøste hende på den sidste rejse. Eller var det en gave fra Gud? Der kommer en dag for os alle, da kun en eneste ting kan hjælpe os – et godt ord!

Husbesøg er vist alle præsters dårlige samvittighed. For der når man aldrig, hvad folk ønsker. At være præst er aldrig at være færdig med sin gerning en eneste dag. Det blev mest til besøg hos gamle, syge og sørgende. At være præst er at

sidde hos et gammelt menneske og lytte, måske synge en salme og bede en bøn. Eller hos en sørgende, der har mistet og ikke kan glemme det. Eller hos en døende. Det, jeg var mest ængstelig for, da jeg blev præst, var de døende. Det var vist kun et par dage efter min indsættelse, at en mand ringede og bad mig tage med ud på Assens sygehus, hvor hans far lå for døden. De ville gerne til alters sammen med ham. Jeg var bestemt ikke mange sure sild værd, som man siger. Hvad skulle jeg sige til ham og hans kære i den situation? Det oplevede jeg så i øvrigt tit. Der var så megen gammel kristentro i sognet, at folk ville til alters før den sidste rejse.

Sygebesøg blev mig efterhånden en kær opgave, som jeg savnede, da jeg forlod præstegerningen. Jeg var meget forsigtig med det religiøse ved sygesengene, ventede i hvert fald, til jeg kendte den syge lidt. Måske somme tider for forsigtig som engang jeg besøgte en syg, jeg ikke kendte. Vi snakkede om dit og dat. Da jeg ville gå, spurgte den syge: »Har præsten ikke et ord til mig?« Man vækkes en nat af telefonen. »Vi vil gerne have præsten til at døbe en nyfødt. Men det haster.« Man jager i tøjjet og farer på sin cykel hen til det hjem. Moderen ligger med den lille nyfødte. »Lever barnet?« spørger jeg lægen, der står ved sengen. Han lytter i sit teleskop. »Hjertet slår. De kan godt døbe det.« Vi døber det i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn. Der var ikke tid til sang eller ritual. Få minutter efter var det ikke mere blandt de levendes tal. Mor og far græder, men er glade for, at det nåedes at få det døbt. For de tror, Gud tog deres lille i sin gode hånd og heller ikke slipper det i dødens stund. Det var mit mest dramatiske husbesøg, men også det mest stille. Ja, der var dødsstille.

Som nævnt var der mange grupper i aktivitet i

sognet. Jeg ville ikke være medlem af en eneste af dem. At være sognepræst må være at stille sig til tjeneste for alle grupper i ens sogn og blive brugt.

Og jeg tør nok antyde, at de brugte deres præst både i missionshuset, forsamlingshuset og i skolen til folkelige foredrag, bibeltimer, prædikener og studiekredse. Der var en fantastisk hørelyst i årene efter besættelsens ufrie år. Jeg indbød til bibelforedrag i forsamlingshuset. Mindst et par hundrede mødte op hver gang. Vi indbød til ungdomsmøder i præstegården. Vi måtte dele sognet i to dele og tage to aftener hver gang. Præstegården blev betragtet som et »neutralt« sted, hvor man kunne komme, hvad enten man ellers kom i missionshuset eller i forsamlingshuset.

Vi kunne rumme ca. 70 ad gangen. De kom selv med brød og »bønner« til kaffen. Der var stadig rationering. Vi sang mange sange. Jeg fortalte eller læste lidt eller begge dele. Eller fik en af lærerne til det. Vi sluttede med en andagt. Vi tog os god tid til kaffen, hvor snakken gik livligt. Det hele var ikke noget særligt. Men de unge fyldte huset. Vi havde da heller ikke TV at konkurrere med.

Engang imellem indbød vi de ældre til præstegården. De mødte altid taknemmeligt op.

At være præst i den danske folkekirke betyder at være forpligtet på sit præsteløfte, men også at være embedsmand, forpligtet på en række love og bestemmelser fra staten. Jeg må nøjes med at nævne to. Man skulle føre kirkebøgerne med præcise angivelser af fødsler, dåb, bryllupper og begravelser. En opgave, der gav mange kærkomne kontakter og var overkommelig i et sogn med 1400 beboere. Og man skulle være medlem af menighedsrådet og var dér undergivet en række bestemmelser, især en stærk begrænsning af pengemidler. De fleste kirkelige aktiviteter

måtte finansieres ad frivillig vej. Men her var de meget gavmilde i sognet.

Man var ikke som før 1933 født medlem af skolekommissionen. Men jeg havde den glæde at blive betroet formandsposten dér. Det var festdage, når vi før sommerferien mødte op i skolen for at høre lidt om, hvad der var kommet ud af skoleårets arbejde. Det begyndte med et hyggeligt morgenbord, blev afbrudt af et festligt frokostbord og afsluttedes med eftermiddagskaffe og en venlig og interesseret samtale om skolens arbejde. For mig var det både fornøjeligt og lærerigt at høre lærerne tale med børnene i timerne og charmerende at mærke det gode klima mellem dem og børnene. Det er med glæde, jeg mindes disse dage i skolen.

»Den Gud giver et embede, giver han også forstand eller i det mindste en kone.« Hvordan det stod til med forstanden, ved jeg ikke. Men synboerne betegnede min kone som »en rigtig præstekone«, hvad jeg var helt enig med dem i. Vor løn var ikke så stor, at vi havde råd både til bil og ung pige. 9.500 kr. det sidste år var det højeste. Der skulle også være lidt til afdrag på læsegæld. Vi valgte at have ung pige og undvære bilen. Så fik min kone mere tid til at deltage i vor fælles gerning. Og de mange og undertiden lange cykelture – kirke og præstegård lå i den ene ende af det lange sogn – gav os god kondi.

Med sin sans for orden og skønhed skabte min kone et trygt hjem for børnene og mig og med sit venlige væsen og smil et præstehjem, hvor sognebørnene følte sig velkomne, hvad enten de kom enkeltvis, til ungdomsmøder eller menighedsrådsmøder, eller når vi indbød de ældre eller en mindre kreds af gæster. Hun ledede en kvindekreds, der samledes om emner fra Ydre Mission. Hun spillede ofte til sangen både her og der og

musicerede sammen med lærer Land som violinist ved højskoleaftenerne i forsamlingshuset. Hun vikarierede for organisten i kirken. Engang imellem kunne det være en fordel at have vikaren så nær, som da lærer Land engang havde glemt at anmelde en begravelse til organisten. Han fór ned til min kone, der stod i køkkenet: »Skynd Dem at lægge forklædet og kom op at spille til begravelsen.« Der var vist ingen, der opdagede forglemmelsen trods den lille forsinkelse. Hun tog ret så ofte med på husbesøg, især hos de gamle, der altid var glade for at se hende. Og det var almindeligt i Dreslette, at man indbød præsteparret til deres fester, bryllupper, konfirmationer, begravelser. Det var altid en glæde at deltage i deres glædesfester. Fynboerne forstår at feste med dejlig mad, pynt, sange og muntre taler. Og pastor Madsens havde vænnet folk til, at de gik tidligt hjem og ikke ventede til natmaden og kom trætte hjem. »Jeg skal være oplagt til mit arbejde i morgen tidlig,« sagde pastor Madsen til dem. Vi tog denne gode skik op efter dem. Min kone tog også tit med mig, når jeg skulle tale. Og kom jeg skidt fra det, trøstede hun mig med ordene: »Det kunne da have været ringere.« Jo, hun var en rigtig præstekone.

Må jeg nævne de tre vigtigste begivenheder i vor nære familie i Dreslettetiden. 4 måneder efter vor ankomst fik vi Keld og et par år efter Leif. Det var en særlig glæde at døbe sine egne børn. Men ved Leifs dåbsfest stod en plads tom. Døden havde gjort sit indhug blandt vore nærmeste. Min svigerfar var pludseligt afgået ved døden. Det var os en stor sorg at miste denne arbejdsglade morfar, der med sin rige personlighed fyldte hjemmet i Rønne med kærlighed, varme, glæde og fromhed.

En særlig oplevelse mindede os om, at vi endnu levede i nazismens slagskygger i disse år. Vi sad en aften i Odense domkirke. Pastor Martin Niemøller skulle tale, på den tid den kendteste præst i verden for sin ledelse i »Bekendelseskirken«s kamp imod nazismen, der kostede ham 8 år i koncentrationslejr fra 1937 til krigens slutning. Vi ventede vel alle en sensationel tale om, hvad han havde gennemgået. Men ikke et ord om det, men en kort prædiken om Jesu genkomst. Jeg glemmer aldrig, da han til sidst ligesom lænede sig ud over prædikestolen og sagde med en myndighed og varme, som klinger i mine ører endnu ved tanken: »Liebe Gemeinde! erhebe Eüre Häupter, denne Eüre Erlösung naht heran!« Kære menighed! opløft jeres hoveder, thi jeres forløsning stunder til! Tilbage blev indtrykket af en markant, stærk og ydmyg personlighed, hvis tro gennem hårde trængsler var lutret til et levende håb til Gud alene.

Og så traf jeg på Fyn for tredje gang Tidehverv så at sige i marken. Jeg har tidligere i årsskriftet omtalt mit første møde med denne bevægelse i Rønne, mit andet i København og der gjort rede for dens voldsomme opgør med alt religiøst fromhedsliv. Her på Fyn mødte jeg opgøret formuleret som en provokerende kritik af selve trosforkyndelsen. Blot et par citater. »Tidehvervs motto er: Vi kan ingenting, vi vil ingenting, for vi tror ingenting.« »I skal da endelig ikke tro på Jesus, det har han da aldrig bedt os om.« Begge ordene sagt til store forsamlinger. Jeg kom i heftig krig med disse brave folk. Jeg mente, deres provokerende ord var en fornægtelse af »Det nye Testamentes« tale om troen. Siden har jeg erkendt, at Tidehvervs tale ofte skal forstås og kun giver mening som replik. De citerede ord var

en replik til os, som efter deres mening lægger alt for stor vægt på troen, så det mere bliver en tale om troen i mennesket end en forkyndelse af Kristus og hans gerning. Som replik gav deres ord i hvert fald mening, selvom de lød så ubibelske og negative, at jeg måtte ind i et opgør med dem.

Når jeg skulle skrive om vor præstetid, kunne jeg have lavet en teologisk afhandling om præsteembedet. Men jeg har valgt i glimt at give et lille billede af en præstegerning i praksis. Disse år gav mig en stor kærlighed til den danske folkekirke. Man kunne måske i analogi med Churchills ord om demokratiet sige: Det er en sølle form for kirke, men den bedste man har. Det er let at kritisere denne svage, stridende kirke. Men det er den kirkeform, der rummer den største frihed både for præst og menighed og giver de fleste

kontaktmuligheder. Alle hjemms døre stod åbne for en. For man var alles præst.

I foråret 1950 blev vi af flere mennesker, som vi havde tillid til, tilskyndet til at søge forstanderstillingen ved Haslev Seminarium. Det førte os ind i meget brydsomme overvejelser. Resultatet blev, at vi indlagde en lille billet uden et eneste anbefalende ord af nogen og vel dermed mente at overlade afgørelsen til Vorherre og Haslev Seminariums bestyrelse. Følgen blev, at vi den 4. oktober 1950 med vemod forlod det sogn og den gerning, vi havde været overmåde lykkelige i. Og selvom vor nye lange gerning blev en kilde til daglig glæde, tænker vi altid tilbage på Dreslette-tiden med stor taknemmelighed som en tid, der har beriget hele vort liv.

K. F. Brondbjerg.

En anderledes læreruddannelse

Træk af Haslev Seminariums forsøgsuddannelse, dens baggrund og idé.

Hvordan skaber vi en læreruddannelse, der sigter på at bevidstgøre om muligheder og ansvar og til at vurdere og tage stilling? Arbejdet med at besvare dette spørgsmål er på Haslev Seminarium resulteret i en forsøgsuddannelse, der startede august 1979. Men hvad er baggrunden for forsøget? Hvad er dens indhold? Og hvorfor har vi overhovedet formuleret ovenstående spørgsmål?

Baggrunden

Allerede i foråret 1978 vedtog seminariets lærerråd, at vi skulle være med i den forsøgsvirksomhed, som daværende undervisningsminister Ritt Bjerregaard havde opfordret til. En række seminarier – bl.a. Haslev Seminarium – havde fået deres grundhold nedskåret til fire hold, men kunne evt. få tildelt et femte hold til forsøgsvirksomhed. En arbejdsgruppe blev nedsat, og i efteråret 1978 kunne lærerrådet indsende en ansøgning med en beskrivelse af en forsøgsuddannelse. Undervisningsministeriet reagerede i løbet af foråret 1979 ved at optage forhandlinger med os om etablering af forsøgsvirksomhed på Haslev Seminarium.

Ved optagelsen af studerende i denne sommer meldte 33 sig som interesserede i at lægge krop til

forsøget. Men vi kunne kun få plads til de 22. Holdet er nu i gang med uddannelsen og arbejder engageret med i forsøgets heldige gennemførelse. Det drejer sig om studerende, som har mod til at leve med den usikkerhed, som en deltagelse i et eksperiment altid indebærer. Måske får de til gengæld en »belønning« i form af større bevidsthed om, hvad deres uddannelse kan bruges til.

Er den nuværende læreruddannelse ikke god nok?
Den nuværende læreruddannelse, som blev fastlagt i 1966, deler uddannelsen op i et fagligt-teoretisk studium og et pædagogisk studium. Med denne opdeling får den fagligt-teoretiske beskæftigelse imidlertid mulighed for at isolere sig fra det, den skal bruges til, nemlig et stykke praktisk skolearbejde. Heraf følger også, at fagene i læreruddannelsen blot ses som noget afsluttet i sig selv. Men både i læreruddannelsen og i skolen må fagene betragtes som redskaber, der bl.a. skal bidrage til realiseringen af læreruddannelsens og

folkeskolens mål. I folkeskolen er der altid en sammenhæng mellem det faglige og det pædagogiske. Men hvordan realiseres en tilsvarende sammenhæng i selve læreruddannelsen?

Endvidere er seminariets grunduddannelse med rette kritiseret for dens ophobning af fag og det undgåelige eksamensrace. Læreruddannelsens første år får uvilkårligt præg af at være gymnasiets eller HF-uddannelsens forlængelse – og ikke starten på en pædagogisk uddannelse.

Men hvad der ikke er mindst væsentligt at fremhæve er forholdet mellem den nye folkeskolelov fra 1975 og så den nugældende læreruddannelse. I folkeskoleloven hedder det, at »folkeskolen skal søge at skabe muligheder for, at eleverne opøver

evne til selvstændig vurdering og stillingtagen... Folkeskolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for løsningen af fælles opgaver.« Dette kræver lærere, der er bevidste om samfundets problemer og engagerede i væsentlige tilværelsesspørgsmål. Det er ikke nok, at læreren har evner og færdigheder til at varetage nogle nærmere definerede pædagogiske funktioner. Disse overvejelser har ført til følgende formålsformulering for en alternativ læreruddannelse:

1) At den studerende erhverver sig såvel praktiske som teoretiske forudsætninger for at tilrettelægge, gennemføre og vurdere undervisning i folkeskolen og i at tilpasse denne efter skiftende forudsætninger hos eleverne.

- 2) At den studerende erhverver sig forudsætninger for at tilrettelægge og gennemføre tværfaglig undervisning i samarbejde med kolleger og elever.
- 3) At den studerende opnår forståelse for hvordan en skole udformes i samarbejde med elever, forældre og kolleger ud fra psykologiske, samfundsvidenskabelige og pædagogiske overvejelser.
- 4) At den studerende gennem pædagogiske projekter demonstrerer evne til at handle ud fra sin begrundede teori.
- 5) At den studerende sættes i stand til selvstændigt at videreudvikle såvel faglige som pædagogiske forudsætninger for at varetage undervisning i folkeskolen.

Uddannelsens indhold og struktur

Ovenstående målformulering søges virkeliggjort ved et fagligt/tværfagligt studium i nøje sammenhæng med praktik. Vi har opdelt studiet i to dele: En generel del og en speciel del. Det er uddannelsens generelle del, som udgør det egentlige forsøg, mens den specielle del er identisk med den nuværende uddannelses liniefagsstudium og arbejde med de pædagogiske specialer. Det bliver derfor første del, som jeg i det følgende nærmere vil beskrive. Første del er toårig, og heri arbejdes der med de samme fag, som er fællesfag på den nuværende 1. og 2. årgang. Men strukturen og fagenes funktion er anderledes, idet der arbejdes ud fra 5 temaer:

- 1) *Jeg skal være lærer.* Her iagttages skolens undervisningspraksis gennem en 6 ugers praktikperiode, der er ordnet således, at man er 3 af ugens dage i skolen og de 2 dage på seminariet, hvor undervisningserfaringerne bearbejdes og vurderes. Denne 1. fase, som vi kalder *didaktikum* føres nu videre i en 5 ugers

periode med et fagligt studium, hvor interessen især samler sig om fagenes pædagogiske funktion i folkeskolen. Endelig slutter temaet med et tværfagligt projektarbejde over 3 uger. De følgende temaer bliver opbygget efter samme struktur.

- 2) *Skole og samfund.* Under dette tema gælder det iagttagelse og bearbejdelse af de faktorer, der bestemmer den enkeltes normer og holdninger i vort samfund og om samspillet iøvrigt mellem den enkelte og familien, mellem skole og samfund. I sammenhæng med dette tema etableres der 6 ugers praktik indenfor erhvervslivets hovedområder.
- 3) *Skolestart* drejer sig om forhold omkring indskolingen. En praktikperiode i børnehave, børnehaveklasse og 1.-2. klasse er en naturlig konsekvens af temaet.
- 4) *Undervisningsmidler* bliver det tema, hvor arbejdet med og en analyse af de fysiske rammer såsom bøger, materialer og lokaler bliver det væsentligste.
- 5) *Specialpædagogik* er et tema omkring afvigerproblematikken. I sammenhæng med dette tema gennemføres der en praktik på skoler og institutioner, som er etableret for samfundets afvigere.

Endelig må det nævnes, at studiet af liniefag og pædagogiske specialer påbegyndes efter 3. semester. Hvad de pædagogiske specialer angår, vil de studerende være godt rustet til et nærmere studie af disse, eftersom alle 3 specialers indhold er integreret i forsøgsuddannelsens 1. del. Med denne opbygning af uddannelsen mener vi, at vi dels kan skabe større sammenhæng mellem fagene indbyrdes og dels en større vekselvirkning mellem fag og praktik.

Forsøgets grundlæggende idé

Det hidtil beskrevne har først og fremmest været uddannelsens faglige indhold og selve opbygningen. Men der hører mere til for at kunne udforme en læreruddannelse, nemlig en grundlæggende idé om, hvad vi vil med vores samfund og hvordan vi iøvrigt forstår vores tilværelse. For i arbejdet med en læreruddannelse må vi nødvendigvis også spørge efter folkeskolens mål og funktion. I disse pædagogiske overvejelser afslører der sig en helt naturlig sammenhæng mellem tilværelsestolkning, samfundsopfattelse og så den pædagogiske idé, man ønsker gennemført. I planlægningsgruppen fandt vi, at et nyt uddannelsesforlag ikke blot kunne være et stykke struktur, en ny rækkefølge af fagene, et bedre samspil mellem fag og pædagogik, teori og praksis m.m. Nej, en uddannelsesfornyelse måtte have sin baggrund i en tydning af vores fælles menneskelige tilværelse, og i forlængelse heraf måtte uddannelsen kunne ses som et led i en målsætning med vort samfund.

Vi mener, at vores aktuelle situation kan karakteriseres med ordet *krise*. Denne krise-tilstand afslører sig i 3 dimensioner: For det første er der tale om en *personlig* krise, der ytrer sig i ligegladhed og laden-stå-til. »Åndelig forurening« kunne man kalde denne tilstand hos den enkelte. Dernæst er der tale om en samfundsmæssig krise, der på det økonomiske plan viser sig i stadig større energiomkostninger, højere forbrug og arbejdsløshed. Endelig befinder vi os i en global krise med stadig større social og økonomisk forskel mellem ulande og ilande, en ukontrollabel befolkningsvækst, stigende forurening m.m. Hvor tidligere tider havde cirklen eller korset som tegn, er vor tids tegn blevet ekspotegnet, dvs. den hastigt stigende kurve i forbrug, forurening – og ligegyldighed.

I en række nyere samfundsvidenskabelige og økologiske undersøgelser, hvor krisens natur nærmere beskrives, slås det fast, at den nuværende krisesituation adskiller sig fra tidligere tiders kriser ved at være menneskeskabt. Vi har ladet kravet om økonomisk vækst og troen på en fortsat teknologisk udvikling være styrende for vore normer og dermed for vore handlinger. Vi har ladet udviklingen få magten og er nu på vej til at blive ofre for den. Denne ukontrollable udvikling truer nu vore efterkommeres menneskelige eksistens såvel åndeligt som materielt. Men som menneskeskabt krise lader den sig også bekæmpe af mennesket. Og dermed er vi ved spørgsmålet om, hvad mennesket i grunden er – et spørgsmål som altid bør overvejes i sammenhæng med en pædagogisk handling. Mennesket er ikke blot styret af nogle økonomiske strukturer og en bestemt ideologi. Mennesket er ikke helt og holdent i vækst-ideologiens vold. Mennesket har også muligheder for at ændre sin egen situation. Når vi har ladet kravet om vækst styre vore handlinger og normer skyldes det dybest set en manglende målsætning for vor tilværelse. Derfor må en nyformulering af en målsætning for vores fællesmenneskelige tilværelse ske på baggrund af en erkendelse af krisen og dens natur. Og her er vi så igen ved den pædagogiske opgave. Det er nemlig ikke tilstrækkeligt, at vi gennem en pædagogisk virksomhed opdrager vore børn til at gøre tingene bedre, end vi har gjort, for krisen er af en sådan art, at dens løsning ikke kan vente til næste generation. Bevidstgørelsen må ske i den nuværende generation – altså også igennem læreruddannelsen.

Her er det ikke tilstrækkeligt at tage de førnævnte problemer vedrørende vor krisesituation med ind i de faglige og pædagogiske overvejelser. Vi må

også arbejde med kriseproblematikken ud fra ønsket om og nødvendigheden af at ændre normer og værdier hos os selv.

Ovenstående tanker er naturligvis langt fra noget færdigt. I arbejdsgruppen omkring forsøgsuddannelsen har en debat om vor aktuelle situation som samfund og enkeltindivider været *drivkraften* i udarbejdelsen af et undervisningsforslag, som vi tror kan være et bidrag til en anden fremtid end den, der står i krisens tegn.

Endelig vil en og anden måske spørge, om der også er en forbindelse mellem dette uddannelsesforslag og Haslev Seminariums baggrund i en kirkelig bevægelse. Dertil vil jeg selv svare, at der er en helt naturlig sammenhæng mellem en kristen livsholdning og så den opfattelse, at det at drive pædagogisk virksomhed indbefatter et menneskeligt engagement.

Henning Nørhøj.

Meddelelser fra bestyrelsen

Bestyrelsen besluttede d. 16. aug. i samråd med rektor Honoré at aflyse stævnet d. 25. aug. 79. Ved tilmeldelsesfristens udløb d. 15. aug. var vi ikke nået op på 50 indmeldelser og for flere af disse kun med delvis deltagelse, så der blev ca. 30 til hvert af dagens arrangementer. Vi skønnede, at det var for lidt til at lave underholdningsprogram om aftenen og at sætte kantinekøkkenet i gang en lørdag. Jeg havde stillet kantinelederen i udsigt, at der kunne planlægges med ca. 100 til spisning. Et andet forhold, der også var medvirkende til aflysningen, var, at rektor Brøndbjerg en måneds tid før stævnedagen bad om at blive fritaget for deltagelse, da der var kommet indbydelse til familiefest i Vestjylland netop den dag. Vi forsøgte at få tidligere professor, nu domprovst Ole Jensen som taler i stedet, men han var optaget den dag.

Alle indmeldte fik besked om aflysningen pr. brev. Der kom naturligvis nogle tilmeldinger efter d. 15. aug. Også disse fik besked om aflysning pr. brev el. tlf. Forskellige jeg har talt med var yderst forstående overfor den trufne beslutning om aflysning.

Det er første gang, vi har måttet aflyse et stævne. Der kan være forskellige årsager til den ringe tilmelding, som ikke skal drøftes her. Dog skal det nævnes, at flere jubilæumsårgange havde sammenkomst i Haslev i sommerens løb. Der er naturligvis et stort forarbejde ved tilrette-

læggelsen af et stævne, f.eks. det rent »slavemæssige« at håndskrive adresser på henvend 1300 kuverter. Endvidere er det en udgift for foreningen, men tro ikke, vi er mismodige i bestyrelsen. Vi kommer igen med indbydelsen om 3 år – ja, det sker allerede næste år, om end på en lidt anden måde. D. 22. aug. 1980 fylder seminariet 75 år, og det vil blive fejret. Der er begyndende planer om at udgive et fornemt festskrift, og vi vil fra elevforeningen foreslå, at det sendes til alle vore medlemmer i stedet for det normale årsskrift 1980. På nuværende tidspunkt – 30. sept. – er planerne i deres spæde vorden og kan derfor ikke beskrives nærmere, men I vil få fyldig besked senere.

Vi vil gerne i bestyrelsen have nogle forslag om, hvordan vore medlemmer kan tænke sig en ideel form for afholdelse af et stævne som det aflyste: tidspunkt, længde, indhold. På Nr. Nissum sem., som vist er det eneste seminarium foruden Haslev, som har sådanne stævner, begyndte man ved sidst afholdte stævne kl. 15 og sluttede kl. 22. På stævneindbydelsen i år stod tillige, at det var på tide at sende nyheder til årsskrift 79, og at denne henvendelse gjaldt alle, der modtog skrivelser. Det var meget, meget få, der fulgte opfordringen, så hvis nogle finder nyhedsdækningen i vort årsskrift spredt og mangelfuld, må I ikke laste redaktionen, men »gribe i egen barm«.

I vor forenings love står: »elevstævne afholdes normalt hvert 3. år« – det normale er altså brudt i år – og »der afholdes generalforsamling i forbindelse med stævnet«. Indvarslede generalforsamling må altså udskydes. Jeg vil formode, der kan blive lejlighed til at afholde en kort generalforsamling i forbindelse med jubilæumsfesten næste år og fortsætter med den tidligere bestyrelse indtil da. Der er dog stadig et hul i vor bestyrelse, idet Vagn Andresen ikke kan redigere års-

skrift, så længe han arbejder med projekter i EF. Formanden må derfor klare hvervet igen i år. I vore love står endvidere: »bestyrelsen fastsætter det årlige kontingent i forhold til foreningens forsvarelige økonomi, og en evt. forhøjelse forelægges næste generalforsamling til godkendelse. Bestyrelsen har vedtaget, at kontingent fremover skal være 20 kr. Det skyldes naturligvis den stadige stigning i udgifter til papir, trykning og porto. Det koster nu 2,10 kr. at sende et årsskrift som tryksag. Der er mange, der giver til kende, at det er et særdeles fint årsskrift, der udsendes, og at det er fantastisk billigt, når oplagets størrelse tages i betragtning. Hvis man sammenligner vor pris med prisen på nye bøger i bladens anmeldelser af disse, er årsskriftet billigt. Mange bøger på mindre end 100 sider ligger i en prisklasse på omkring 50 kr.

Efter at foreningen i adskillige år har haft stigende medlemstal er der nu en svag nedgang. Det er noget, vi har forudset. For ældre årgange er der en naturlig afgang. Fra yngre årgange – efter sidste uddannelseslov – får vi ikke procentvis så mange indmeldelser som tidligere, og en del falder hurtigere fra, eller glemmer at give besked om flytning.

Elevforeningens legat blev i år tildelt følgende fra IV årg.: Anna-Mette Danvar, 700 kr., Mikael Schou Hansen, 700 kr.

Med håbet om, at årsskriftet må bringe glæde og berigelse og give minder fra tiden på seminarier, sender bestyrelsen mange hilsener.

E. Thanning,
fmd. f. HSE.

Ved afskedsfesten for Hebjørn 15. juni 1979

Jeg er blevet bedt om at sige lidt om eller til Hebjørn, vel fordi man har ment, at vi har haft et specielt nært samarbejde gennem mange år. Og det er rigtigt.

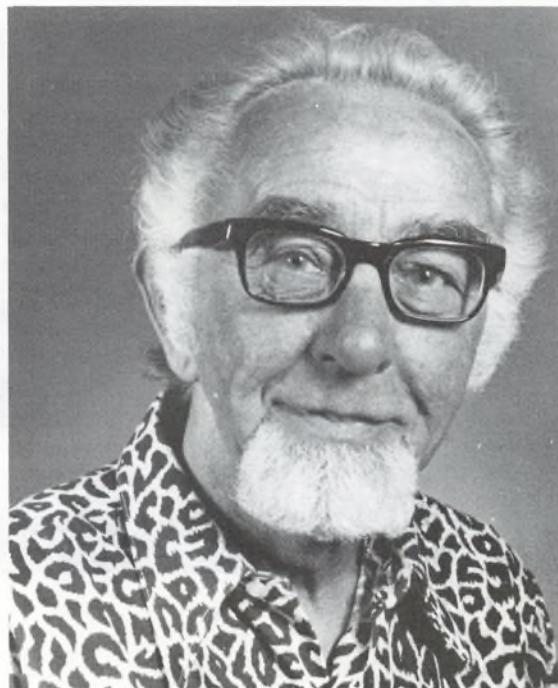
Det blev til 27 års samarbejde på seminarieret. Det er da den største del af de 45 år, Hebjørn har virket ved denne skole.

Det må være naturligt at begynde med hans undervisning, som han da har brugt det meste af sin tid til. Det var biologi, fysik og sløjd. Fælles for de tre fag var store samlinger at holde styr på. Og jeg skal love for, der blev holdt styr – på de utallige ting. Hebjørn har nemlig en 6. sans, en fænomenal ordenssans.

Fælles for de to fag, biologi og fysik er analysen. Kritisk analyse til erkendelse af skaberværket. Der er noget sagligt og sobert ved denne metode. Den er meget krævende. Den kræver præcision og skarp iagttagelse. Hebjørn krævede meget – først og fremmest af sig selv. Men det er ingen hemmelighed, at han også krævede meget af sine elever – også ved eksamensbordet.

Der er meget kloge folk, der de sidste 10–15 år har skrevet en del om, at der er ting i naturen, som ikke erkendes ved kritisk analyse. Der er mange ting, der erkendes bedre ved beundring end ved analyse.

Forundringsviden kan bidrage til nye holdninger.

Derfor må den værdsættes højt. Her tror jeg, Hebjørn har været forud for vor tid. Jeg er temmelig sikker på, at beundring for skaberværket har gennemsyret hans undervisning. Med sin fine analytiske evne og følsomt undrende sind har Hebjørn været en faglig dygtig og en meget inspirerende lærer i skaberværkets vidunderlige sager.

Da han blev pensioneret, beholdt han stillingen som inspektør. Og det var en lykkelig ordning for flere parter.

Det var en lykkelig ordning for ham selv. Han holder meget af at administrere og har fine evner dertil – den før nævnte 6. sans. Jeg tør vist sige, at han har nydt arbejdet deroppe på det lille kontor og ofret en bunke tid på det.

Og det var en lykkelig ordning for både lærere og studerende. De fik en service, som man vist kan kalde enestående. Jeg har tit beundret hans tålmodighed, som han vist ikke havde fået i vugge-gave, og tjenersind, når det gjaldt om at få ordnet de mange praktiske ting så tilfredsstillende som muligt for den enkelte lærer eller elev.

Og det var en lykkelig ordning allermest for mig. Jeg har da heller ikke været helt uden skyld i den. Ved et lærermøde formulerede Hebjørn sit

princip som inspektør sådan: »Rektor skal orienteres om alt, men ikke belastes med alt.« Her var han dygtig til at skelne mellem væsentligt og uvæsentligt og orientere mig om alt væsentligt. Ikke belastes med alt. Denne anden del af princippet tør jeg nok antyde, han har holdt. Hvad han har aflastet mig for, kan ikke opregnes. Hvad han havde med at gøre, kunne man altid regne med var i fineste orden. Og det har været en fantastisk hjælp. Men dertil kom noget meget personligt. Man kunne altid gå ind og få en god snak og et godt råd hos ham. Og det er guld værd. Langt tilbage på seminariet blev jeg klar over, at han ikke blot kunne synge en vise, men også digte sange. Vi har en hel række af dem i vor seminarie-

sangbog. De er gode og viser nogle facetter af hans personlighed. Der er poesi, humor og munterhed i disse sange. Men jeg vil især fremdrage tre ting.

Der er kærlighed til seminariet. »Go'daw, du kære gamle Sem.« For Hebjørn har seminariet ikke blot været en arbejdsplads, men et kært sted, som han følte som sit eget, sin skole. Derfor omfattede han seminariet med en omsorg, som man nærer for sit hjem.

Og der er højskole i hans sange. De er alle skrevet i hans første 20 år her. Det vil sige i den tid, da seminariet mere lignede højskole end universitet.

»Lad ordet pløje dybt vort sind,
lad goldt og gustent smuldre;
hvad Rømer så, hvad Grundtvig sang,
giv varigt vækst af mulde –
løft også os på skjold engang,
da gik det, som det skulle.«

Se, det er jo højskoleord – ordet, der pløjer vort sind. Rømer og Grundtvig – natur og ånd – gi'r vækst i mulde. Og linien »løft også os på skjold engang« minder mig om mytesproget, der siger mere, end der kan defineres. Jo, Hebjørn har givet os en hel del højskole i sine sange og i sine mange festlige indslag ved vore fester. Det har været en stor rigdom.

Og så er der evangelium i hans sange – det tredje og sidste, jeg vil nævne. Det kommer stærkest frem i hans sang om skolens rod, symboliseret i trekanten i vort emblem.

»Fædrene stod det usynligt for øje,
da fra det høje
de hentede mod
trøstigt at plante vor skoles rod.«
Og så sangens sidste linie:
»Evighedsordet er skolens rod.«

Fædrenes mening med denne skole har altid ligget Hebjørn stærkt på sinde, at rejse en skole med evangeliets budskab som bærende grund.

Det mærker vi i hans sange. Det har vi mærket i hans andagter og hvor han ellers tog ordet.

Den voksende sekularisering og pluralisering af vort samfund har gjort denne markering stadigt sværere. Det har smertet Hebjørn. Men han har bidraget, hvad han kunne, til troskab mod fædrenes syn.

Det er fattigt, hvad man kan sige i en lille tale i forhold til, hvad der er ydet. Men jeg håber, det er fremgået af, hvad jeg har sagt, at Hebjørn er et menneske med mange rige facetter. Det er kommet utallige mennesker til gode – ikke mindst mig. Derfor min hjerteligste tak både på skolens og egne vegne.

Men jeg kan ikke slutte denne tale uden også at rette en tak til fru Hebjørn. Hun er et levende og engageret menneske, læser meget litteratur, er levende optaget af tidens aktuelle problemer, både kirkelige, politiske og alment kulturelle. Jeg siger næppe for meget, når jeg siger, at Inger Hebjørn har været en inspirationskilde og stor støtte for sin mand i hele hans virke. Derfor gælder takken til din mand også dig, fru Hebjørn. I har været to om det.

K. F. Brondbjerg

Uddrag af Johs. Honorés tale

I enhver ordentlig planteskole findes der træer, som gartneren ikke kan skille sig af med, fordi de har sådanne egenskaber og karakteristika, at planteskolen vil lide tab ved at undvære dem. Et sådant værdifuldt og karakteristisk træ er du, Hebjørn, en eg med rødder dybt i denne planteskoles traditioner, med mange krogede, men smukke grene i rolig vækst og med lyse skud til glæde for os, som til daglig har været i nærheden af dig. Hvordan vinden end har blæst, har det været langt fra dig at blive en vindfælde, tværtom har du været læ og hjælp til vækst for alle os yngre planter. Sådanne store, gamle egetræer omfatter man med en særlig kærlighed og

respekt, og på den måde har vi det med dig. Derfor vil vi savne at omgås dig i det daglige, og vi føler, at vi går en krisetid imøde, fordi vi nu skal klare væksten uden dig. Med ønsket om en fortsat god forgrening i dine mange interesser vil jeg slutte og overlade ordet til andre som har kendt dig igennem en længere tid end jeg har.

Endvidere takkede Knud Munksgaard (lærerne), Aage Dam Jensen (bestyrelsen), M. Gylling (kontoret), Vagn Andresen (gl. elever), og Leif Søndergaard sluttede med et festligt causeri om både Hebjørn og Inger Løth.

Uddrag af Johs. Honorés tale

– Og for at blive i plantesproget vil jeg ligne dig, Inger Løth med en rosenbusk, en med sund og kraftig vækst og mange blomster, selv ind under de mørkere tider. Dine studerende og vi, dine kolleger, har værdsat dine mange måder at blomstre på, dit gode humør, din venlighed, din gavmildhed, som vi alle har nydt godt af, ikke mindst hen ved juletid, hvor du frembar de pragtfuldste undtagelser fra faget hjemkundskabs så gode principper om sund kost. Vi har værdsat dit mod og din energi, når det gjaldt om at gå utraditionelle veje i faget. På grund af alle disse smukke blomster kunne vi godt finde på at kalde dig for rosa bonboniana af varieteten Mutter Courage. Vi ønsker dig en fortsat rig og lang blomstringstid.

Brøndbergs tale til Inger Løth

Jeg er ikke blevet bedt om at sige noget til dig, fru Løth. Men jeg kan ikke lade være at sige et par ord også til dig. Der er i hvert fald tre ting fælles for dit fag og Hebjørns. Du har også haft en stor samling at

holde styr på af kopper og gryder og pander og jeg ved ikke hvad. Du har værnet om tingene deroppe i det store køkken. Der er også analyseviden i dit fag. Analyser af vitaminer, kalorier og meget andet, som jeg ingen forstand har på. Men der skal også forundringsviden til i dit fag. Det har jeg da lidt forstand på. Jeg har nydt den smukke opdækning, når du undertiden har inviteret mig op til spisning. Hvor var det smukt rettet an med farver og former både i selve maden og i servietter og duge. Forundringsviden gør maden mere vel-smagende.

Jeg sad engang ved sådan en spisning og spekulerede på, om der var nogen forbindelse mellem dit og mit fag. Jeg så da i en af de store opgaver, som eleverne havde lavet, at der var et afsnit om »himmelske rødspætter«. Jeg ved

ikke, om det er teologisk rigtigt, om man spiser rødspætter i himlen. Jeg kender kun de jordiske rødspætter, som jeg da så i øvrigt tror er Skaberens gave. Så reddede jeg igen forbindelsen til teologien.

Tak for dit dygtige arbejde gennem 21 år, fru Løth. Jeg tror, du har inddraget både analyse-

viden og forundringsviden i din undervisning og dermed været meget inspirerende for dine elever.

Så har du også været sådan et venligt og glad menneske. Det har ofte været en opmuntring for mig, når du kom ind på kontoret og gav udtryk for din glæde ved dit arbejde her på stedet. Og tak for din hjælpsomhed ved mange lejligheder, hvor der var brug for din viden og dine evner. Og så kom du hvert år med en lille julegave, en smuk hjemmelavet og pyntelig æske, fyldt med hjemmelavet konfekt. Du vidste, jeg var en slikmund. Men så var der også altid et par gode ord lagt ved. Tak for alt godt gennem årene, fru Løth!

Inger Løths afskedshilsen

Så kom dagen – den sidste efter 38 års virke i undervisningens tjeneste, deraf de 21 år på Haslev Seminarium. Er det ikke vemodigt at sige farvel til et mangeårigt arbejde? Sådan føler jeg det ikke! Jeg valgte det jo selv.

Det er med en følelse af uendelig taknemlighed, jeg ser tilbage på de år, hvor jeg på Seminariet blev stillet over for særlige krav og udfordringer, hvor jeg høstede mange erfaringer, men også oplevede store glæder sammen med herlige kolleger og med en prægtig elevflokk. Tænk, om

jeg i dag kunne samle jer allesammen! Jeg lader ansigter og navne passere revy for mit indre blik, ser hvers personlighed stige frem for mig med hver sin særprægede karakter og ejendommelighed – og ved, at jeg er uendelig rig, at disse år på Haslev Seminarium, hvor jeg fik lov til at øse ud af en overflod, som var mig givet, var lykkelige og gode år takket være jer hver især. Derfor er det ikke vemodigt at sige farvel – vemoden overskygges af glæde og tak!

Tale af Johs. Honoré

ved morgensamling fredag den 28.9.79:
fru Gyllings sidste arbejdsdag på sem.

Kære fru Gylling!

Da jeg kom hertil for to år siden, var der en studerende der sagde: »Der er to her på seminariet, som virkelig interesserer sig for os, og det er fru Gylling og Hebjørn«. Det er heldigvis for os andre ikke helt sandt, men noget er der om det, for den måde, du har at interessere dig for dine medmennesker, er nu i særklasse. Hvor har jeg tit glædet mig over den alle omfattende medleven, som er naturlig for dig, – en spillen-med, hvor du med blid og vedkommende fasthed siger din mening, aldrig aggressivt, aldrig sentimentalt, men som part i løsningen af det problem, man nu arbejder med. En typisk

Men alle vi, som lever
så hastigt og så kort
og ved kun, at vi éngang
skal dø og bæres bort,
hvi tier ej vor sværgen,
vor dømmen, vor forbanden?
Hvi tier vi ej stille
og er gode mod hinanden?

Tak til jer alle og hilsen fra

Inger Løth, f. Thomsen.
(»Tomme«)

Kontorets gave, fru Gyllings veltjente regnemaskine overrækkes af rektor.

Alle lærere havde broderet deres navne på en festremse til fru Gylling. Her er Leif Søndergaard ved broderiet, vejledt af Alis Nielsen.

hændelse: En dag kom en rigtig hidsig og vrangvendt studerende – eller var det en lærer – ind på kontoret og skabte sig, som vi jo en sjælden gang imellem kan komme ud for det. Vi rystede begge to på hovedet, men det var dig der sagde: »Ja, det er helt forvivlet. Med nogle af dem er det som om der slet ikke er mulighed for forbindelse, men så kommer der en dag en lille positiv hændelse, og så kan man komme til at holde af dem alligevel«. Jeg siger dig tak for den holdning, som du har omfattet os alle sammen med, og som

har været meget væsentlig for et varmt og vedkommende liv på dette seminarium gennem 27 år. Jeg har meget mere at sige dig tak for, men jeg ved og vil respektere, at du ikke ønsker mange og lange taler, så derfor holder jeg her med hjertet fuldt af glæde over de 2 års samarbejde jeg nåede at få med dig.
Tak.

Til
Haslev Seminariums
bestyrelse
Rektor Brondbjerg
Rektor Honoré
Lærerkollegiet
Tap-personalet
samt de studerende,
både nuværende og
tidligere!

Efter 1. oktober-79 er det en realitet, at jeg er hjemmegående husmor, skal starte en ny tilværelse. Men efter godt 27 års virke ved Haslev Seminarium – mit andet hjem, som rektor Brondbjerg sagde i sin fine tale til mig ved mit jubilæum – har jeg en hel del at indhente både på hjemmefronten og i fritidslivet!

Det var ikke uden vemod, jeg sagde farvel, men også med stor taknemmelighed. Jeg har følt mig privilegeret ved at få lov til at sidde som sekretær

for rektoren for Haslev Seminarium i alle disse år. At have sådan en arbejdsplads – tilmed med den skønneste udsigt – og at være omgivet af så mange mennesker og så mange unge hver dag, det gav mig livsmod og uendelig mange glæder.

Tak for de travle hverdage, aldrig ens, men altid spændende og interessante. Et anerkendende ord fra rektor, et muntert smil fra en lærer eller medarbejder, en kvik replik eller en beskeden tak fra en studerende – og jeg følte mig godt tilpas!

Tak for de hyggelige stunder og mange fine fester i årenes løb! Og her en særlig tak til alle for alt i anledning af mit 25-års jubilæum og nu ved min afsked – for dejlige og morsomme gaver, smukke ord fra både rektorer, lærere, medarbejdere og de studerende, samt for alle hilsener, heri også fra »gamle Semmer«, det var dejligt!

Ja, det er svært at finde ord, når man skal takke for så lang en arbejdsdag!

Men jeg vil slutte med at bringe min hjerteligste tak til *alle*, jeg har haft samarbejde med her ved Haslev Seminarium og som har hjulpet med til at gøre denne lange periode af mit liv så indholdsrig og festlig.

Magda Gemynthe Gylling.

Afskedssang, sunget ved morgensamlingen d. 28.9.

Mel.: Katinka, Katinka, luk vinduet op...

Hej, piger og ka'le, få stemmen igang,
for nu skal en vise vi kvæde.

I denne min afskedsvemodige sang
skal også udtrykkes en glæde.

For jeg vil nu sige jer kærligt farvel,
at gråd er i halsen, det siger sig selv,
jeg næsten gi'r efter for tårenes væld,
men – snøft – lad os hel're begynde.

Jeg har jo set mange elever på Sem
ialt vel 2-3 gen'rationer.

De første går aldrig af mindet i glem,
det var kun honette personer.

De mødte hver dag, og de mødte præcis,
de ased' og pukled' på stræbsomste vis,
en type mer' dydig i verden ej gi's,
derom kan man ej diskutere.

De passed' sig selv og gik aldrig på kro,
og oprør var aldrig på mode,
gik aldrig – I ved – sådan dér to og to,
og kønnene hver for sig boed',
de drak ikke øl, og de spilled ej kort,
gik aldrig til dans, øsled tiden ej bort,
men læste hver aften, til natten blev sort,
og stirrede frem mod eksamen.

Men jeg har nu set, at som årene gik,
da veksled elevernes væsen,
og chok efter chok man jo immervæk fik
– men døm ikke folk efter næsen –
de lange, de tynde, de blege, de grå,
de tykke, de brede, de trinde, de små,
de slanke, som – nå, ja – en mave fik på,
passerer revy for mit øje.

Jeg har jo til tider i ny og i næset noget til rektor og lærerne og Søborg og Lebek og andet slags kræ, men dette jeg glemmer så gerne, for nu er det ungdom, jeg vender mig til, – de gamle kan gøre, hvad søren de vil –, men alle I »semmer«, som her hører til, nu vil jeg kun tale til eder.

En tak vil jeg bringe jer, store og små, at I fra den dag, I begyndte, med venlige øjne på »kællingen« så og stedse med smil mig forkyndte jer kvide og kval og jer jubel og fryd – hav tak – og lev vel – og jer ungdom kun nyd! Så, nu kommer sangens afsluttende lyd: EN HILSEN og TAK fra

Gemynthe (Gylling).

P. Hammer Jacobsens afskedshilsen

Naturligvis var det en omvæltning, da jeg for 20 år siden kom til Haslev fra en stor københavnsk skole med ca. 1500 elever. Jeg havde da været ved den samme skole i 23 år, men havde tillige det specielle tilhørsforhold, at jeg havde boet næsten hele min barndom og ungdom i skolens distrikt. Mine søskende var elever af skolen, mens min egen skolegang lå i en naboskole. Jeg hørte så at sige til i dette københavnske forstadsmiljø, der fra at være en blanding af landbrug og kolonihaver i min tid blev et arbejderstorstadskvarter, Nordvestkvarteret. Mine bevæggrunde til at søge til Haslev var ikke det lille, overskuelige miljø og en skole med 695 elever, men derimod den udfordring, der lå i at

kunne forbinde et arbejde i folkeskolen med et virke i samspil med et seminarium til uddannelse af folkeskolens kommende lærere.

Det vil være en usandfærdig påstand, hvis jeg siger, jeg havde færdige tanker om, hvordan samspillet mellem folkeskole og seminarium skulle etableres, dels fordi jeg vidste, at jeg skulle træde ind i et allerede etableret, traditionsrigt samarbejde mellem Haslev Seminarium og Borger-skolen, dels fordi jeg ikke havde andet at bringe ind i dette samarbejde end mine erfaringer fra 25 års lærergerning.

Praktik følte jeg nok, jeg kunne gå ind i. Tidligere havde jeg haft praktikanter både fra Emdrupborg Seminarium og fra Pastoralseminariet. Derimod følte jeg mig nok mere usikker på mig selv over for faget metodik, som jeg på eget ansvar skulle overtage efter min forgænger, stadsskoleinspektør J. Heltoft.

I en række samtaler under turene mellem min daværende københavnske adresse og Haslev, hvor Heltoft stadig havde opgaver at løse, bestyrkede Heltoft mig i, at min baggrund for at træde ind i faget var i orden.

I de følgende år skete der en nærmest eksplosiv udvikling i faget metodik, der faktisk hidtil havde været et uformuleret fag, at forstå således, at de

enkelte seminariers lærere selvstændigt formulerede fagets indhold, der kunne være forskelligt fra det ene seminarium til det andet. På initiativ fra Danmarks Lærershøjskole og efter ønske fra fagets lærere indkaldtes i begyndelsen af 60'erne til en 3-ugers konference på Den internationale Højskole i Helsingør, hvor seminariernes metodiklærere i samarbejde med professor Carl Aage Larsen og C. A. Høeg-Larsen kulegravede hele området og udstak visse områder, der kom til at indgå i faget. Arbejdet fulgtes op med konferencer i de følgende år. Med læreruddannelsesloven af 1966 var faget efterhånden så sikkert formuleret, at metodikundervisningen og den pædagogisk-psykologiske faggruppe på seminarierne blev et centralt led i hele læreruddannelsen.

For en ny-etableret lærer i faget metodik var det en vældig inspiration at få lejlighed til at være med i hele dette udviklingsarbejde. Jeg håber og tror også, at det satte sig spor i mit arbejde med og for de lærerstuderende.

I 10 år havde jeg den glæde at være med som seminarielærer i dette arbejde, men i de samme 10 år voksede også arbejdet med kommunens skolevæsen.

Skoleloven af 1957 med dens mange nye udfordringer, som var formuleret i Den Blå Betænkning stillede krav om udbygning og ændring af skolevæsenet. Delingen af eleverne efter 5. klasse faldt væk efter et kort mellem spil med deling i boglig og ikke-boglig linje, skolen blev udelt til og med 7. klasse, og mellemskolen afskaffedes. Tilbage blev 8.-10. klasse og realafdelingen, indtil også denne for nylig faldt bort. En skole i stadigt opbrud og forandring. Der var nok at tage fat på, og virksomheden som seminarielærer måtte opgives. I disse år var Borger-skolen centralskole for overbygnings-

klasser for op imod en halv snes kommuner. Allerede i mange år havde Borgerskolen været for lille og for utidssvarende til at rumme en fuldt udbygget købstadsskole, og i 1962 vedtog byrådet at bygge en ny skole. 1. etape blev taget i brug i 1964, og i 1967 kunne den endelige skoleindvielse finde sted. Skolen nåede da op på 1020 elever.

Opgaver var der nok af.

I de samme 10 år fik vi også kommunesammenlægningerne. I 1966 skete sammenlægning med Bråby, Førsløv og Terslev sogne og i 1970 kom også Teestrup til. På kort tid omfattede kommunens skolevæsen 7 skoler.

Da samtidig også seminariet voksede, blev øvelsesskolens opgaver mere komplicerede. I de hårdest belagte år afvikledes ca. 160 praktiktimer om ugen, og for seminariets afgangsklasser afsluttedes praktikken med afgivelse af en udtalelse om hver enkelt lærerstuderende. Med de store årgange var det ofte et både langvarigt og

krævende arbejde, som alle prakticlærere var involveret i.

Det var rige, arbejdsfyldte år.

Og nu ser jeg da tilbage på næsten 50 års lærergerning og 20 års ledervirksomhed.

En fantastisk udvikling har fundet sted fra den statiske, i sig selv hvilende skole til den nu hvileløse og aldrig færdige skole, fra den klart holdningsprægede skole til den pluralistiske, hvor alle meninger brydes, fra skolen, der havde et formål, til skolen, der nu har en opgave.

Et spændende kapitel i skolens historie er skrevet i den tid, og det har man fået lov at være med i. 50 rige år og heraf de sidste som 20 dejlige år i Haslev. Man kan kun fyldes af taknemmelighed over, hvad man fik lov at være med i, og heraf bliver takken til Haslev Seminarium ikke den mindste.

Med tak og hilsen

P. Hammer Jacobsen.

En tak til stadsskoleinspektør Poul Hammer Jacobsen

Et vigtigt led i læreruddannelsen er faget praktisk skolegerning. Det varetages i første række af seminariets faste øvelsesskole, Haslev Borgerskole, selvom udviklingen har medført, at mange andre skoler må supplere.

Stadsskoleinspektør P. Hammer Jacobsen har nu i 20 år været øvelsesskolens markante leder, de første 10 år tillige lærer i praktik og metodik. Han gik op i sin undervisning med liv og sjæl og lagde stor vægt på at orientere sine studerende om lærergerningens ansvar og glæde. Han fulgte med flid med i de mange nye ting, som en rivende udvikling i læreruddannelsen førte med sig. Og ikke alene i sit eget fag. Men han levede med i vort arbejde på seminariet, mødte flittigt op til vore lærerrådsmøder og gav ofte gode bidrag til vore drøftelser ud fra sit store kendskab til det daglige arbejde i folkeskolen.

Han stod altid vagt om lærerens metodefrihed, men også om lærerens frihed til at tage et standpunkt og give udtryk for det. Ellers bliver det »en blodfattig lærer«, skrev han i vort årsskrift ved sin tiltræden. Men samtidigt betonede han, at læreren ikke må påtvinge børnene sin opfattelse. Han er selv en mand, der har sind og mening og standpunkter og gav levende udtryk derfor, f.ex. når han tog ordet ved vore dimittendfester og bød de unge velkommen til den danske folkeskole. Men han er også en mand, der kan respektere andres meninger. Der er grund til at sige stadsskoleinspektør

Hammer Jacobsen en stor tak på seminariets vegne for hans energiske arbejde og levende interesse for seminariet. Men jeg vil også gerne tilføje en personlig tak for et godt og gnidningsfrit samarbejde gennem de mange år. Som regel var vi enige. Men ellers har vi altid kunnet tale os frem til en venlig afgørelse. Ikke sjældent blev det til samtaler, som jeg var glad for og havde udbytte af. Han er ikke blot fagmand, men et menneske med vide interesser, megen indsigt i åndelige sager og sans for rige værdier i vor kultur. Det er altid rart at snakke med en mand, der står for noget.

K. F. Brondbjerg.

Nyt fra seminariet

J. Heltoft, 90 år d. 19.12.79.
Viggo Hansen, 80 år d. 29.1.79.
O. Østerø, 70 år d. 10.3.79.
M. Gylling, 70 år d. 16.11.79.
H. P. Hebjørn, 70 år d. 26.11.79.
Karen Hansen, 60 år d. 5.10.79.
Alis Nielsen, 50 år d. 6.9.79.
Bent Schmidt, 50 år d. 29.6.79, har udgivet »Formning i folkeskolen« (Gjellerup 1979).
Halfdan Andersen, orlov 79-80, studier DLH.
Gitte Kragh, vikar for H.A.
Vagn Andresen, fortsat orlov til projektarb. i EF.
Helge Birk Pedersen, orlov 79-80, musikstudier DLH.
Holger Steinrud, vikar for HBP.

Elisabeth Brix Andersen, musiklærer.
Addi Vaupel, musiklærer, ans. 78.
Holger Degn, f. 1942. Dim. H.S. 68 med liniefag da., rel. Læ. v. Holmegårdsskolen, Fensmark fra 68. Årsk. i krd., hist., didakt./met. og hjemkundskab. Adjunkt fra 1.8.79. Fag: hjemkundskab.
Lone Raadam (afløser Agnes Witzke, se rektors beretning), f. 1936, kl.-sp. student Haderslev Kathedralsk. 55, dim. Ribe statssem. 59 med liniefag da., hist. Læ. ved Herlev komm. skolevæsen 59-74. Kurser på DLH i da., fr. og skolebibl. Hovedfagseksamen i da. ved Kbh. un. 78. Ti.lærer i da. v. DLH fra jan. 79. Adjunkt fra 1.8.79. Fag: dansk.
Agnethe Krogsgaard, sekretær.
Mona G. Hansen, sekretær.
Ebba Hansen, kontorass., regnskabskontoret.
Knud Munksgaard, lærerrådsformand.

DSR

Som det sikkert er læserne bekendt er De Studerendes Råd (DSR) et bekendtgørelsesmæssigt fastlagt organ, hvis opgave det er at varetage de studerendes interesser.

Det er vel heller ingen hemmelighed, at DSR på Haslev Seminarium – i lighed med rådene på landets andre seminarier – arbejder ud fra den filosofi, at jo mere aktiv den enkelte studerende (og de studerende i fællesskab) er, jo flere forbedringer kan der presses igennem – jo bedre kan de studerendes interesser varetages.

Den politik, skiftende flertal og senest SV-regeringen har ført igennem i Folketinget i de seneste år, har i høj grad været medvirkende til at forringe de uddannelsessøgendes vilkår. Derfor var det heller ingen tilfældighed, at DSR ved Folketingets åbning i oktober 1978 sammen med andre uddannelsessøgende på Sjælland tilsluttede sig en demonstration i Næstved, hvis formål netop var at protestere mod SV-regeringens dannelse. Sagen var jo, at regeringen i sin hensigtserklæring endnu engang havde udsat en løsning af de økonomiske problemer, uddannelsessøgende står i.

Arbejdet for at få presset en bedre uddannelsesstøttelovgivning igennem er således også noget, der vil fortsætte i den kommende periode.

Et alvorligt problem opstod yderligere i efteråret 1978: Kantinens økonomiske situation var nået til et temmelig katastrofalt stade. Årsagen var i al korthed den, at kantinen (i modsætning til kantiner på andre offentlige institutioner) ikke kører med statstilskud, og situationen blev yderligere forværret, da der fra Bruxelles kom et direktiv om, at nu skulle der også svares moms af tjenesteydelser, bl.a. i offentlige kantiner.

De studerende på seminariet gik meget aktivt ind i kampen for at sikre kantinen: Der blev skrevet læserbreve og lavet interviews i dagspressen, i samarbejde med de andre uddannelsessteder blev der lavet plancheudstillinger på Haslevs gader, og det hele mundede ud i en »besættelse« af Åndsvageforsorgens Personalekantine i Næstved, hvor op imod 200 af seminariets studerende deltog.

At så mange mennesker var aktivt med var i sig selv en meget positiv ting. Problemet er bare, at der endnu ikke er kommet lovgivningsinitiativer til sikring af uddannelsesstedernes kantiner. Kantinen på Haslev Seminarium ser dog imidlertid ud til at have klareret skærene, takket være bl.a. personalets indsats samt en forøget omsætning.

Endelig har seminariet i år fået tildelt et 5. hold, som i de kommende år skal agere »forsøgskantiner« i nogle eksperimenter med læreruddannelsen. DSR hilser med glæde, at 20 mennesker mere får mulighed for at få en uddannelse. Ej heller har vi noget imod, at der eksperimenteres med læreruddannelsen – tværtimod har vi længe ment, at den nuværende uddannelse var for dårlig. Det vi i forbindelse med »forsøgsholdet« på Haslev Seminarium var bekymret over, var at forsøgsbeskrivelsen på nogle punkter kunne minde meget om de mere ubehagelige tanker i U-90. Vi har også været utilfredse med, at DSR overhovedet ikke har deltaget i arbejdet med forsøget.

Nu ser denne sidste del af sagen ud til at være rettet op, idet de studerende har fået repræsentation i et dertil indrettet »forsøgsudvalg«. Og så kan man jo håbe, at man – især i samarbejde med de studerende på »forsøgsholdet« – kan få realiseret nogle af de fornuftige og positive tanker, forsøget også indeholder.

*Hans Jørgen Ulmits,
fmd. f. DSR.*

HSI

Haslev Seminariums Idrætsklub har eksisteret siden 1974.

Foreningen ledes af en bestyrelsen og har et lov-sæt som andre foreninger.

HSI arbejder på at give sportsinteresserede seminarister mulighed for at dyrke de idræts-grene, der er interesse for. I år vil der være mulig-hed for badminton, volleyball, basketball samt evt. trampolin og redskabsgymnastik.

Prisen for et års medlemskab er 10,- kr. De ind-komne beløb er med til at betale vore udgifter i forbindelse med stævner, fester o. lign.

HSI er medlem af DSI, Dansk Seminarie Idræt, som i de tidligere år afholdt turneringer på både lokal- og landsplan, for alle seminarier i DK.

Disse turneringer er blevet afsluttet med et finale-stævne i Viborg på idrætshøjskolen.

I år er strukturen i DSI lavet om, således at der i stedet kommer 8 personer fra hvert seminarium i DK til Viborg.

Det foregår på den måde, at hvert seminarium opretter et kursus, man kan så vandre, gå rundt og deltage i de forskellige seminariers kurser, og dermed forhåbentlig få nogle gode ideer og erfaringer med hjem.

Udover de forskellige kurser (f.eks. pædagogisk drama, hockey, alternative boldspil) er der fælles aktiviteter som orienteringsløb, volleyball, svøm-ning og fest.

Viborg-turen sker hvert år den første weekend i oktober.

Der vil dog stadig blive arrangeret stævner semi-

narierne imellem, således at vi kommer til at dyste med alle seminarier på Sjælland. Det skal i år ske 3.-4. november på KDAS.

HSI holdt 17.-11. sidste år en alternativ idræts-dag. Vi fik en ½ disponibel dag og havde en herlig dag, hvor mange lærere og studerende nok blev rystet lidt mere sammen end normalt.

Desuden har vi i år afholdt internt stævne, hvor lærere og studerende dystede i boldspil. Ugens sportsbegivenheder kulminerede i en fest, hvor seminariets big band og Dønninger spillede.

Året 1978/79 har været et år, hvor der er sket mange ting og har været stor aktivitet i HSI.

Vi håber, at det vil fortsætte fremover og at med-lemsskaren vil øges. Til slut vil vi opfordre alle, der har ideer til aktiviteter, om at henvende sig.

Kim, Pouline.

KFS

(Kristeligt forbund
for studerende
og skoleungdom)

Hos Esajas står der: »Han blev såret for vore overtrædelser, knust for vor brødes skyld; os til fred kom straf over ham, vi fik lægedom ved hans sår.«

Det var Jesus, der blev såret og knust for vore overtrædelser, for dine og mine, ja, hele verdens. Han, som selv var helt uden synd, han, som aldrig havde overtrådt et eneste af Guds bud, han elskede alle mennesker så højt, at han var villig til at bære straffen for vore overtrædelser. Denne

straf var døden. Men Jesus døde i vort sted, for at vi skulle gå fri.

Dette gælder ikke bare for nogle få. Jesus døde, for at afsone straffen for alle mennesker. Gud vil at alle mennesker skal frelses og komme til erkendelse af sandheden. (1. Tim. 2,3-4).

Derfor ser KFS det også som sin opgave at forkynde blandt studerende, hvem Jesus er, og hvad han har gjort til frelse. Dette gøres gennem møder, bibelkredse, bogborde og lejre (KFS bygger sit arbejde på Bibelen som Guds Ord. KFS er et arbejdsfællesskab inden for folkekirken).

I Haslev har vi hveranden torsdag møder på skift på Seminariet, Gymnasiet, Håndværkerhøj-

skolen og Teknikum. Nogle af emnerne har været: »Straffer Gud?«, »Guds plan med dig«, »Jesus lever« og »Er Gud uretfærdig?«. De øvrige torsdage er der bibelkredse, hvor der i øjeblikket gennemgås henholdsvis Galaterbrevet og Esajas' bog. Fire gange om året har vi søndagsarrangementer, som holdes hos private. Af emner kan nævnes »Kristendom og pædagogik« og »Lovprisning«. I maj havde vi den årlige skovtur, som startede med gudstjeneste. Alle interesserede er hjertelig velkomne til alle vore arrangementer.

Annette Christensen.

Jubilæer

50 års jubilæum

12 dimittender fra 1929 mødtes Kristi Himmelfartsdag i Haslev til kammeratligt samvær: gudstjeneste i Haslev kirke, middag på Missionshotellet, rundvisning på seminariet, der havde forandret sig mindst lige så meget som vi – blot var det meget yngre at se til, hvad man ikke kan påstå, at vi var!

Kaffen indtoges naturligvis på Villa Gallina, og efter en rundtur i det skønne Sydsjælland sluttedes samværet med smørrebrød på det nye cafeteria i Gisselfeld have.

Ind imellem fik vi tid til at lægge blomster på Helgas og Elis grave på Haslev kirkegård, og til at sende hilsener til fraværende kammerater, som på grund af sygdom ikke kunne være sammen med os.

»mindet lader som ingenting, er dog et lønligt kildespring«.

Ax. N.

Efter kaffen holdt rektor Brondbjerg et foredrag, hvori han på sin altid inspirerende måde gav et rids af seminariets udvikling i relation til de forskellige læreruddannelser. Derefter kunne man frit bese det seminarium, som er så helt forandret. Kl. 18 samledes vi igen, denne gang på Missionshotellet til middag og hyggeligt samvær. – Dette kan vist bedst beskrives med en af lærernes ord efter festen: »En dejlig fest var det, fornøjelig og minderig. En levende varm komsammen om de dage, der var engang – helt anderledes end de er nu«.

Betty.

40 års jubilæum

Årgang 39 havde sat hinanden stævne i Haslev i forbindelse med det berammede elevstævne d. 25. aug. – men da det blev aflyst – så holdt vi vort eget lille private elevstævne samme dato. Og det blev succes!

Vi samledes kl. 14 ved Sem's hovedindgang, hvor vi hilste på seminarielektor Thanning, og så gik turen ad snoede sjællandske veje til »Røde Hus« og »Fiskerhuset« ved Tystrup-Bavelse sø, hvor vi nød samværet i fulde drag. 15 »gamle« piger og drenge + 5 ægtefæller. Turen og samværet fik en sådan karakter, at vi besluttede at mødes allerede næste år hos Lula.

David Nielsen.

25 års jubilæum

54-holdet mødtes pinselørdag, den 2. juni på Sem. Eftermiddagskaffen fik vi i seminariets kantine sammen med de fleste af vore lærere, lærerfruer samt pedel Hansen og frue – ialt 14 havde efterkommet indbydelsen.

20 års jubilæum

Årgang 59 A+B markerede 20 års jubilæet ved et lille »træf« lørdag den 28. juli 1979.

Vi mødtes på seminariet kl. 14, hvor vi efter en lille, men indholdsrig lektion af fhv. rektor Brondbjerg fik forevist seminariet, som det ser ud i dag. Fhv. lektor Thanning deltog også i seancen.

Tak til de to.

Efter diverse nostalgiske udgydelser kørte vi ud på Nordskovskolen og drak eftermiddagskaffen. Nordskovskolen er Haslevs nyeste (og største) skole, som af de fremmødte eksperter fik indtil flere rosende bemærkninger, men ellers var det samværet med de fordums kalds- og lidelsesfæller, der prægede dagen, som sluttede med spisning på den hyggelige Borup Kro.

Der var almindelig enighed blandt de ca. 35-40 deltagere om 1. At vi havde en virkelig god og hyggelig dag sammen. 2. At vi selvfølgelig skulle mødes igen for at fejre vort 25 års jubilæum om 5 år.

Hans Fr. Jensen.

Mindeord

Jens Larsen – (10)

J. L. døde 13. april 79, 91 år gl. Han stammede fra Sydsjælland. Før han kom på seminariet, havde han været på Brøderup Højskole, hvor han havde tilegnet sig kundskaber, der kom ham til gode i seminariearbejdet. Han havde et åbent og venligt sind og var let at komme i kontakt med. Han var lærer i Atterup v. Fakse fra 1914 til 1958, hørte til den gamle skole, der var præget af flid, orden og respekt. Som pensionist boede han i Fakse Ladepl., indtil han på grund af svagelighed kom på Karise plejehjem. J. L. var i ikke mindre end 54 år kirkesanger og organist ved Ø. Egede kirke og havde desuden tillidshverv i sit sogn. Han var meget interesseret i det danske skolearbejde i Sydslesvig, og her var det Eiderskolen, der stod ham nærmest.

Børn: Solveig (dim. 43), Elimar (dim. 44).

Karl Madsen (10)

Jacob M. Hansen – (13)

Jacob M. Hansen er afgået ved døden, 86 år gl. Han stammede fra Vendsyssel. Fra 1916 til pensionsalderen var han lærer i Nordby på Samsø, hvor han udøvede et fortjentsfuldt arbejde i skole og sogn. Han havde gennem årene mange tillidshverv. Hans store interesse var historie, spec. lokalhistorie, der blev udmøntet i artikler i aviser og tidsskrifter. I 1969 udgav han »Af Nordby sogns historie«, et værk på 420 sider. Kort tid efter fik han tildelt Den Kongelige Belønningsmedalje af I. klasse. Sine sidste år boede han i Århus, men bisættelsen foregik fra Nordby kirke, hvor han i mange år var kirkesanger.

Lydia Kolbye – (20)

Lydia Kolbye f. Høybye døde pludselig 15.11. 78 – 80 år. Efter lærereksamen var Lydia Høybye vikar i Hornbæk, kom til Løgumgaards kostskole som lærerinde, senere var hun timelærer i Marstal og kom i 1930 til Tårnby sogns kommunale mellem- og realskole og virkede her med stor dygtighed som lærer i matematik ved Korsvejens skole. Lydia blev gift 1930 med lærer K. Kolbye, de fik deres hjem i Kastrupvænge 10, Kastrup. Lydia havde energi til både hjem og skole, og trængte nogen til hjælp, var hun altid parat. Vi mindes Lydia som kammeraten med det gode humør, der altid satte kulør på vore sammenkomster.

D. K.

Emilie Neumann – (23)

Med dyb Vemod har vi modtaget Budskabet om Emilies Død i Juli Måned. Vi, som gik sammen med hende på Haslev Seminarium, lærte hende at kende som et meget behageligt Menneske, der altid var meget venlig og hjælpsom trods sin meget unge Alder; beskeden og ydmyg tog hun alting med godt Humør.

Vi boede sammen på »Jomsborg« og havde der mange festlige Stunder, som er blevet husket. I mange År var Emilie Lærerinde i Egeslevmagle og Organist i Kirken, og derfra vil hun blive husket som en dygtig og ansvarsfuld Lærer, der vandt både Børnenes og Forældrenes Tillid.

Hun var fra Ruds Vedby, hvor hun havde et godt troende Hjem. Det prægede også hendes Livsindstilling.

Hun rejste meget de senere År og hendes kæreste Rejsemål var Palæstina, som hun har besøgt adskillige Gange. Hun er begravet på Ruds Vedby Kirkegård.

En af Vennerne.

Johs. Krogh – (27)

Så er han borte, vor prægtige kammerat Johannes Krogh. Vi mødtes i 1923 på H.S. Han, den rolige, stille og solide jyde. Han var reel og hjælpsom i al sin færd, og det var egenskaber, der fulgte ham livet igennem. Han var en dygtig lærer, der ønskede at give børnene gode kundskaber og også at lede dem frem mod livets kilde.

Han var en pragtfuld ven, åben og munter. Sammen med Karen skabte de et dejligt hjem. Vi vil bevare mindet om en trofast ven og kammerat dybt i vort sind. *Th. Hansen.*

Søren Borello – (33)

Atter er en af vore klassekammerater gået bort. Søren Borello døde den 3. august, 72 år gammel. Et svagt hjerte nødvendiggjorde det sidste halve år gentagne hospitalsophold, og han var til sidst en svag mand.

Han begyndte sin lærergerning ved Nr. Nissum Højskole. Fra 35-42 var han lærer i Kellerup og kirkesanger ved kirken der. Fra 42-45 forstander for sygeplejeskolen i Børkop. Derfra tog han til København, hvor han gik på lærerhøjskole og derefter var sekretær for DMS hjemmearbejde i København. Efter et par år fik han ansættelse ved skolevæsenet i Rødovre. 1962 blev han undervisningsministeriets konsulent i kristendom. Han var i bestyrelsen for DMS og Det Danske Bibelselskab o.a.

Kristendomsundervisningen og arbejdet for ydre mission blev hans livsværk. Allerede i seminarietiden var han stærkt optaget heraf, og han forblev tro mod det, der for ham var det største, også når han for dette måtte give afkald på personlig vinding. Hans virke var en helhjertet indsats for skole og kirke, og mange vil mindes ham med tak for hjælp og opmuntring til arbejdet.

Med tak ærer og bevarer vi mindet om en god kammerat.

Johs.

Ove Holbech Jensen – (35)

Ove Holbech Jensen døde 11. febr. i sit hjem i Næstved, 66 år gl. Efter at have haft et par stillinger i Sydsjælland kom han i 48 til Næstved skolevæsen, hvor han virkede ved Lindebjergskolen alle årene lige til sin død. Han var en ualmindelig solid og velfunderet lærer, der især i historie var i besiddelse af stor viden. Hans omsorg for sine elever kom især til udfoldelse, hvor han arbejdede med specialhold. Han var et retlinet menneske, afholdt af lærerkollegiet, hvor han med sin stilfærdige og kultiverede form for humor kunne sætte tingene på plads i en debat og fremkalde frigørende latter og smil.

Datter: Merete (dim. 68).

Jes Holst – (38)

Atter har vi mistet en kammerat. Hans liv fik en brat afslutning, idet hans bil kom i skred i vinterens glatte føre, hvorved den tørnede mod en anden bil. Holst blev slynget ud af sin vogn og var dræbt på stedet.

Han begyndte sin lærergerning i Kæderup, kom derefter til Dejbjerglund for så at slutte i Løgumkloster fra 1956-1971. Holst begyndte på læreruddannelsen i en moden alder efter at have været ved landbruget i en årrække. Han var den praktiske mand, kalkede f.eks. seminariet i sin sommerferie. De årgange, der gik på sem., mens Holst gik der, husker ham sikkert som klokker – han var præcis som uret. Hans tjenstvillighed gav sig udslag i, at han en dag gav en sneskovlende dame i Søndergade en hjælpende hånd. Til minde om hjælpen fra den anonyme seminarist oprettede hun et legat for lærerstuderende. Vi, hans klassekammerater, mindes Holst som den

meget flittige mand, der satte sig ind i tingene. Han var i ordets bedste betydning en from mand, hvis minde vi vil ære.

Datter: Solveig (dim. 72).

Sk.

Arne Mayntzhusen – (42)

Arne Mayntzhusen døde 22. august 79. Jeg læste annoncen i avisen. Det var en lammende overraskelse. Han var jo så stærk. Han kunne holde til alt, troede vi.

Det er helt uomtvisteligt, at han var en dygtig og energisk lærer og skoleinspektør.

Vi oplevede den udvikling, der førte til de stærke træk i hans personlighed. I begyndelsen kritisk prøvende, ja ofte forsvarende holdninger og normer, som ikke var hans, og lidt efter lidt modnet til den mandomsgerning, som hans gode evner og helt ualmindelige energi berettigede ham til.

Han deltog ivrigt og fornøjeligt i Seminariets »offentlige liv«. Redigerede elevbladet, var meget ihærdig ved fremstillingen af fakkelemblet og meget andet.

»Sjuster«, som vi kaldte ham, var sky, bange for at blotte stærke følelser. Hans forsøg på at dække over disse gav sig ofte groteske udslag, og så skulle man kende ham godt for at forstå ham. Jeg mindes med glæde en blottelse. Det var, da han, forfærdet over flere kammeraters læsegæld på over 10.000 kr. (4-5 års løn), satte sin ildhu ind på oprettelsen af et legat.

Jeg er stolt over at »Sjuster« var min ven. *»Pæsen« alias A. Rasmussen.*

Mogens Frederiksen – (43)

Den 23. juni d.å. er Mogens død i sit hjem uden særlig forudgående sygdom.

Mogens havde, da han kom til sem., en uddannelse som maskinarbejder bag sig og var

8-10 år ældre end flertallet af klassen. Med denne baggrund, med sin ligefremme natur blev han de første år klassens leder.

Vi vil huske ham som en god kammerat og ven. Mange samtidige – ud over klassen – vil også huske ham som en sikker ankermand på sem.'s 1. hold i fodbold.

Fra 1947 var han lærer i Frederikssund til han i 1977 blev pensioneret, og var bl. kolleger kendt som en ihærdig og afholdt lærer, der ud over det daglige arbejde tog sig af lejrskolearbejde og skibsadoption, ligesom han i mange år deltog i arbejdet blandt byens ungdom i fodboldklubben. Gerne mindedes han sin barndom på Grønland, hvor hans far var præst, og han bevarede sin hengivenhed for landet.

De to år han havde som pensionist, nød han bl.a. ved at besøge Lolland, hvor han havde venner fra ungdomsårene, og Mogens bevarede sit gode humør og sin slagfærdighed. *Hans-Henning.*

Frits Jakobsen – (45)

Fra årgang 45 er vi en kreds af klasse-kammerater, der her i Sønderjylland mødes en aften hver anden måned. Det var for os et hårdt slag at erfare, at Frits den 23. maj var død.

Frits havde sat sit gode og fine præg på disse samvær, ligesom han satte sit præg på hele vor klasse i de år, vi færdedes på seminariet, så budskabet om hans død bredte sig hurtigt til kammerater over hele landet, der alle følte oprigtig sorg over at have mistet en god kammerat og ven.

Det var højskolen, der kom til at nyde godt af Frits' arbejdskraft og kristne livserfaring. I omtrent 30 år var han på Børkop højskole, deraf de sidste 9 år som forstander.

Frits var værdsat og respekteret af både elever og kolleger, og han var glad for sit arbejde. Dog

forløb hans sidste år ikke uden modgang, men det tog han på beundringsværdig måde ud fra sit positive og taknemmelige livssyn, som blev et smukt forbillede for os, som ofte mødte ham. Vi, hans klassekammerater, har mindet om en helstøbt personlighed.

J.R.

Vagn Aage Kindvig og Gethe Kindvig – (47)

Vagn Aage Kindvig døde i sommeren 1979 efter flere års alvorlig sygdom. Gethe Kindvig døde d. 25. sept. 79. De kom i 1957 fra Kindertofte skole ved Slagelse til Herfølge skole, hvor de begge arbejdede, og hvor de vil blive husket som de dygtige og samvittighedsfulde mennesker, de var.

E.S.

Personalia

1922.
H. Lassen Jørgensen, 80 år d. 10.08.79, har udgivet »... men til sidst sejrede kammeratskabet«. (Lohse 78). HJL, der er sønderjyde, blev sendt som soldat til Vestfronten 1917–18. Bogen skildrer oplevelser derfra samt tiden umiddelbart før og efter 1. verdenskrig.
1927.
M. Chr. Nielsen, Forssavej 19, 7600 Struer.
1933.
Tage Z. Christensen, Vejlø, 4700 Næstved.
Ester og Max Nielsen, Finlandsvej 2 G, 3. th., 7100 Vejle.
- Kr. Olsen*, pens.
- Asger Larsen*, pens.
- Gunn. Thomsen*, pens.
1935.
Marie Bentsen, pens., har modtaget fortjenstmedaljen i sølv for 40 års arbejde i åndssvageforsorgen.
1937.
Ruth Priergaard Thomsen, pens.
1940.
Evald Andersen, pens.
- Ingemann Baggesen*, pens.
1942.
Frede Poulsen, pens.
1944.
Ida Holm, Slåenvej 8, 4690 Haslev.
1949.
Johan Brinth, Frerslev bygade 2, 4690 Haslev.
1953.
Robert Petersen, Bl. 23 F/19, Lyngby-Tårnbækvej 18, 3900 Godthåb.
1956.
Leif Hansen, skoleinspkt., Svogerslev, 4000 Roskilde.
1963.
Arne Elkrog, Brombærvej 3, 4690 Haslev.
Lis og Frank Johansen, Allégade 31, 4690 Haslev.
Jens A. Næsby, Mejlby efterskole, 9510 Arden.
1965.
Inger M. Olsen, f. Nielsen, 3607 Pacific Way, Longview, Wash. 98632, USA.
Karen Hagenborg, 3213 Capitol Blvd., Tumwater, Wash. 98501, USA.
1966.
Kirsten Christensen, Hjælmsøllillevej 5, Buske, 4160 Herlufmagle.
Birte Jensen, f. Christensen, Tostrup præstegd., 9632 Møldrup.
Eyvind Skipper, Duevej 13, 4633 Rønnede.
1967.
Vivi Boesen, læ. Jyllinge sk.
- Ellen M. Hansen*, Fuglebakkevej 25, 2000 Kbh. F.
1968.
Ove Boesen, viceinspkt. Jyllinge sk.
Inger Hoff, f. Jensen, Hauchsvej 9, 1825 Kbh. V.
Jonna Lamot, Marbækvej 34, 3600 Fr.sund.

Birthe M. Nielsen, Spaden C4, st. tv., 2630

Tåstrup.

1969.

Mogens Kjærgaard Larsen, Præstevænget 4, 8722
Hedensted.

Inger Jensen, f. Johansen, Vestergade 30, 4872

Idestrup.

1970.

Lise Antonsen, Dalsø park 90, 3500 Værløse.

Kai Gnistrup, Pærebakken 14, Tejn, 3770 Allinge.

Elsebeth M. Philipsen, Kong Haraldsvej 1, 4000
Roskilde.

Jens E. Skifter, skoleinspkt., Toksværd.

Agn. Ørskov Christensen, Floraparken 48, 4690

Haslev.

1971.

Lene Mose Nielsen, Sverkelstrup Byvej 8, 3390

Hundested.

Leif Magleby, Nordbæksvej 43, Kværkeby, 4100

Ringsted.

1972.

Karen E. Hansen, Kløften 34, 4774 Nyråd.

Jørgen S. Skov, Smedeparken 30² tv., 4180 Sorø.

1975.

Bente Vassard, Holmehøj 4, 8290 Højbjerg.

Vibeke Christensen, Nysøvænget 60, Terslev,

4690 Haslev.

1976.

Hanne og Per Chrillesen, Floraparken 26, 4690

Haslev.

Anne Lise Bay-Jørgensen, Dommervænget 14 B,

2. th., 4000 Roskilde.

Therese og Carsten Carlsen, Uggerløsevej 3, 4400

Kalundborg.

Kirsten Ibsen, stud.theol., Kbh. Un.

Mette Voldby, arkitektstud., Kunstakademiet,

Am. Boul. 101, 2300 Kbh. S.

1977.

Marijanne Gerds, Mariehøj 431, 2990 Nivå.

Vibeke Hendriksen, Dr. Margrethesvej 59, 3650

Ølstykke.

1978.

Anne Olofson, UEB Nyatanga, BP 334 Butare,
Rwanda.

Dimittender januar 1979

Anette Theill, Haslev.

Henrik Rudolph, Ringsted.

Kjeld Ole West Rønne, Årsballe, Bornholm.

Sven Ulrik Terp, Næstved.

Tove E. M. Storgaard, Tappernøje.

Lisbet Christensen, Køge.

Grethe Flyng, Ringsted.

Søren Lindgren Ipsen, Næstved.

Gitte Ahrensberg Nielsen, København.

Joan Hyllegård Sørensen, Næstved.

Inger-Marie Rasmussen, Haslev.

Peter M. B. Rasmussen, Køge.

Steffen Lægaard, Gøderup.

Nie Ramhøj, Neksø.

Dimittender juni 1979

Morten Andersen, Næstved.

Therese Binder, Haslev.

Karen Franks, Horne.

Anne-Grete Buhl, København.

Paw Christensen, Ringsted.
Bent Dynesen, København.
Ole Ejlersen, Hårlev.
Birgitte Feddersen, København.
Jan Flyger, Karlslunde.
Mads Friis, København.
Margrethe Gdowski, Ølsemagle.
Tove Givskov, Bjæverskov.
Marianne Bonde Gjelstrup, Næstved.
Anni Hansen, Horbelev.
Gitte Håkan, Køge.
Irene Hansen, Skælskør.
Kirsten Hansen, Køge.
Lone Hansen, Korsør.
Helge Hansen, Teestrup.
Mikael Schou Hansen, Køge.
Finn Holm, Rønne.
Finn Holmberg, Ringsted.
Marie-Louise Ibsen, Køge.
Gurli Jacobsen, Glumsø.
Claus Noe Jakobsen, Rønnebæk.
Jan Jakobsen, Dronninglund.
Søren Jensen, Haslev.
Kjeld Jespersen, Rude.
Michael Jørgensen, Haslev.
Henrik Damkjær Jørgensen, Sædder.
Hans Jørgen Knudsen, Fuglebjerg.
Inger Marie Kofoed, Åkirkeby.
Mette Kristensen, Hårlev.
Vivi-Anne Kristensen, Korsør.
Bent Kværndrup, Fakse.
Henning Larsen, Ringsted.
Preben Juel Larsen, Ringsted.
Karsten Lau-Jensen, Næstved.
Lene Maack, Rødovre.
Solveig Mortensen, Greve Strand.
Ilse Sax Møller, Helsingør.
Anette Nielsen, Holløse.
Birgitte Nielsen, Karlslunde.

Hanne Hilkjær Nielsen, Næstved.
Ingrid Ladegaard, Hedensted.
Lis Bergholdt Nielsen, Fensmark.
Birgit Lund Pedersen, Næstved.
Janne Byskov Pedersen, Næstved.
Merete V. Pedersen, Vallø.
Jan Skjold Pedersen, Rholte.
Lone Petersen, Ringsted.
Marianne Petersen, Køge.
Jens Ole Petersen, Haslev.
Leif Petersen, København.
Kim Rasmussen, Hårlev.
Karin Rolsted, Stubbekøbing.
Poul Schledermann, Strøby.
Lena Schnack-Jensen, Ringsted.
Sonja Schnack-Jensen, Ringsted.
Heidi Stovgård, Næstved.
Lene Skaarup Sørensen, Rønnede.
Ulla Sørensen, Kalundborg.
Aase Sangild, Haslev.
Susanne Volsing, Haslev.
Stig Andersen, Næstved.
Lene Vinther Christensen, Næstved.
Susanne Christensen, Køge.
Bente Eriksen, Ølstykke.
Ritta Hansen, Slagelse.
Elna Ølegård Jensen, Østermarie.
Leon Jensen, Herfølge.
Ninna Højstrup Jørgensen, Karrebæksminde.
Lisbeth Mikkelsen, Strøby Egede.
Flemming Schou, Vettørslev.
Ebbe Neuchs Sørensen, Tureby.
Jesper Dencker Sørensen, Greve Strand.
Susanne Lægård, Osted.
Jørgen E. Nielsen, Haslev.
Peter Sørensen, Køge.

Elevforeningens regnskab for 1978-79

Indtægter:

Kontingent pr. giro	17.265,00
Kontantsalg af årsskrift	1.105,00
Tilskud til årsskrift	3.200,00
Annonceindtægt	500,00
Renter (sparekasse og giro)	2.126,82
	<hr/>
	24.196,82
Driftunderskud	702,84
	<hr/>
Balance pr. 24/4-79	24.899,66

Udgifter:

Trykning af årsskrift	21.333,55
Porto til forsendelse	2.328,50
Kontorartikler (kuverter m.m.)	849,61
Rejser m.m. ved best.møder	388,00
	<hr/>
Samlede udgifter	24.899,66
Kassebeholdning d. 6/4-78	19.811,33
Underskud 1978-79	702,84
	<hr/>
Kassebeholdning 24/4-79	19.108,49

Aktiver:

Sparekassebog nr. 7001685	18.134,45
Sparekassebog nr. 24407	268,78
På giro	617,56
Kontant	87,70
	<hr/>
	19.108,49

Fuglebjerg, den 5. august 1979.

Regnskabet er dags dato revideret.
Bilag, kassebeholdning m.v. fundet i orden.

Edvin Stryhn.

Erik Harrild.

Sparekassen Bikuben - Haslev

